

ZOV RODNIH OGNJIŠTA

Zov rodnih ognjišta.

List župe sv. Luke - Kučiće
God. XVIII. 2012. BR. 2. (35.)

Osnivač i izdavač:
Župski ured Kučiće
Hr-21208 KUČIĆE
List izlazi dvaput godišnje.

Uredničko vijeće: Anita Bartulović,
Marko Juričić, don Slavko Kovačić,
Matko Sovulj, Jozo Srdanović,
Ante Šušić, Jere Tomasović,
Ljubo Tomasović, Marko Topić,
don Mladen Vukasović
i Srećko Vukasović

Glavni i odgovorni urednik:
don Ivan Ujević

Uredio: don Slavko Kovačić

Fotografije: Miroslav Tomasović,
Ćiro Tomasović, Marita Malesh,
Ivica Raboteg

Priloge, dopise i pretplate slati na:

Župa sv. Luke Kučiće
(za župski list)
21208 KUČIĆE

Žiro račun (NOVI) u kunama:

2330003-1100086733

Devizni (NOVI) račun: 34400-620-21

Kad šaljete pretplatu na žiro račun, na bijeloj uplatnici u "kvadratić" koji stoji iza riječi "Šifra" upišite broj 88 i 33. To je znak banci da nam u izvještaj napiše točnu adresu pošiljatelja. - Molimo vas kada nam šaljete novčane uplatnice ili narudžbe pišite čitljivo, najbolje velikim tiskanim slovima.

Slika na prednjoj stranici omota:

Crkva Sv. Luke u snijegu.

Slika na zadnjoj stranici omota: Nova župna crkva i stari dio groblja pod snijegom u veljači 2012.

Tisak: "Dalmacija papir", Split.

SADRŽAJ:

UVODNIK:	
– Župnikova riječ	3
ZA BOLJI I SRETNIJI ŽIVOTNI PUT	
– Četiri temelja i sedam obiteljskih funkcija (A. Vukasović).....	5
DUHOVNA RAZMIŠLJANJA I POTICAJI	
– S Ivanom na kavi (S. Vukasović)	9
IZ POVIJESTI ŽUPE, SELA I KRAJA	
– Pustinjačka staništa iz ranog kršćanstva uz Cetinu (M. Tomasović).....	12
– Staro kućičko pleme Vukasović do godine 1725. (S. Kovačić)	17
PRILOZI U STIHU I PROZI	
– Crtica iz života (Šimun Bogoljub)	24
PRINOSI NAŠIH NAJMLAĐIH	
– Sveti Luka i blagdan Svetoga Luke u Kučićima 2012. g. (K. Sovulj, P. Kovačić, S. Bartulović, A. Vukasović I., A. Vukasović D., D. Vukasović, P. Kovačić, V. Bartulović, zajednički rad učenika 8. r.)	25
– Vjera je za mene (M. Sovulj)	29
– Jesen u šumi (L. Vukasović).....	30
– Zelena priča (A. Šarac)	30
– Izmišljena ljetna priča (L. Raboteg).....	30
– Kiša (N. Radić).....	30
– More (D. Vukasović).....	30
– Crvena pjesma (J. Raboteg).....	30
– Kiša (S. Vukasović)	30
– Vukovar (J. Pervan)	31
– Vukovar (S. Bartulović)	31
– Odrasli, učite od djece (A. Vukasović)	31
– Sunce sja u slatkoj nam domovini (V. Topić) .	31
IZ NAŠEGA MJESTA, ŽUPE I KRAJA	
– Kronološki pregled događaja (Ć. Tomasović) .	33
– Ovogodišnji krštenici, prvopričesnici i krizmanici.....	35
– Pozdravni govor ocu nadbiskupu dr. Marinu Barišiću (L. Tomasović)	37
– Proslava blagdana Sv. Luke u Kučićima (Ć. Tomasović)	38
– Kućićani u herojskom gradu Vukovaru (I. Raboteg)	40
– Prijateljstvo Kučića i Zemunika Donjega (I. R. / Ć. T.)	41
– Motivi iz Kučića i Omiša na dar Svetom Ocu Papi.....	41
RAZGOVOR S POVODOM	
– Razgovaramo s P. Marijanom Krištofićem (Ć. Tomasović).....	42
BOLJE UPOZNAJMO	
– <i>Kućičko duhovno ljeto</i> – duhovni seminari u župi Kučiće (Organizacijski odbor / Ć. Tomasović)	46
– Nekoliko osvrti na duhovnu obnovu u župi Kučiće (M. Bolobanić i A. Mateljan)	49
IZ NAŠE DOMOVINE HRVATSKE	
– Veličanstvena domoljubna manifestacija u Zagrebu (A. Vukasović)	51
DOBRO JE ČINITI DOBRO	
– Darovatelji za župni list	54
– Novogodišnji blagoslov puka u stihovima	55

Župnikova riječ

Drugi Kućićani u zavičaju, domovini i po svijetu!

Naš je papa Benedikt XVI. 11. listopada, na pedesetu obljetnicu otvaranja Drugoga Vatikanskog koncila i dvadesetu obljetnicu objavljivanja Katekizma Katoličke crkve, otvorio **Godinu vjere**.

Već je papa Pavao VI. godinu 1967. proglasio Godinom vjere u spomen na 1900. obljetnicu mučeništva svetih apostola Petra i Pavla. U svijetu uvijek ima kriza, ali zanimljivo je da smo 1967.-1968. godine imali još i posebnu koja je započela velikom studentskom pobunom. Danas imamo veliku ekonomsku krizu uzrokovanu prije svega duhovnom krizom. Papa Pavao VI. je proglašenjem godine 1967. Godinom vjere preduhitrio i na nama vjernicima dostupan način ublažio negativne posljedice ondašnjih previranja. Nadamo se da će i Godina vjere, koju smo započeli u prošlom listopadu biti velika pomoć u nadvladavanju duhovne, a time i prisutne ekonomske krize.

Papa nas poziva da se obratimo svemoćnom Bogu, koji je u punini objavio spasonosnu ljubav Kristovu, onu koja poziva ljude na obraćenje života po oprostjenju grijeha. Kao što mi sami sebe ne možemo izvući iz živog pijeska, tako ne možemo ni sami sebe izvući iz grijeha. Bog je onaj koji nas oslobađa iz te vrste živoga pijeska. Obaćenje može započeti tek kad se kajanjem i Božjim praštajućim milosrđem oslobodimo grijeha koji iznutra truje.

Zahvaljujući vjeri, obraćeni se novi život

pročišćuje i preobražava. Zahvaljujući vjeri, mijenja se čitav čovjekov život, njegovo shvaćanje i djelovanje.

Prvi su kršćani napamet učili Vjerovanje i molili ga. Zato sv. Augustin kaže: „Vi ste vjerovanje primili i izmolili, ali u umu i srcu to morate uvijek imati pred očima, to morate ponavljati u svojim krevetima, o tome razmišljati na javnim mjestima i ne zaboraviti dok blagujete, pa čak i kada vaše tijelo usne, morate svojim srcem u tome biti budni“.

Apostol Pavao nas uči da se srcem vjeruje, a ustima ispovijeda vjera. Sveti Luka opisuje da je ženi Lidiji, dok je slušala navještaj vjere apostola Pavla, „Gospodin otvorio srce, te ona prihvati što je Pavao govorio“.

Slučaj Lidijina obraćanja, što ga je opisao sv. Luka u Djelima apostolskim, uči nas da nije dovoljno samo poznavanje vjere, ako naše srce Božjom milošću ne uvidi i ne prihvati da je ono što smo čuli ili pročitali riječ Božja.

Kad smo poujerovali, moramo poput svetih apostola, mučenika i drugih svetica svojim umom i voljom prionuti uz Krista i Crkvu, te sujedočiti i djelovati tako iskreno kao da ćemo sutra doći na sud Gospodnji. Potrebu težiti za „onim što vrijedi i ostaje zauvijek“ imaju čak i oni koji ne vjeruju.

Draga braćo i sestre, Papa nas poziva da otkrivamo i proučavamo sadržaje vjere iz Katekizma Katoličke crkve. Tu je nauk crpljen tijekom dvotisućljetne povijesti iz Svetoga pisma i apostolske predaje koju

Krist Učitelj okružen apostolima

su vjerno čuvali i prenosili crkveni oci. Tu je sadržano iskustvo tolikih teologa i svetaca. Ono što je predstavljeno u tom Katekizmu nije neka teorija, već susret s Osobom koja živi u Crkvi.

Katekizam nam nakon istina sadržanih u Vjerovanju tumači sedam svetih sakramenata. Preko sakramenata Bog nam podjeljuje milost koja nas posvećuje u njegovoj opraštajućoj ljubavi te pomaže kršćanski živjeti i djelovati. Katekizam nas uči da ne možemo vršiti deset Božjih zapovijedi bez vjere, liturgije i molitve. Katekizam na poseban način tumači molitvu Oče naš.

Sjećanjem na sve one muškarce i žene koji su po vjeri učinili velike i čudesne stvari, hrabrimo se u radu na svom obraćenju i utvrđujemo u iskustvu milosrdnog Boga koji nas voli.

Kako je vrijedilo za svece, vrijedi i za sve nas da jedino u Isusu Kristu, Spasitelju svijeta, sve naše čežnje i boli nalaze ispunjenje. Po njegovu životu, smrti i uskrsnuću možemo odvažno podnositi trpljenja i boli. Po njemu postajemo sposobni oprostiti urede te pobijediti bojazan od praznine smrti i đavlova utjecaja.

Blažena Djevica Marija je po vjeri Isusa začela, rodila, do Golgote pratila, iskusila njegovo uskrsnuće te primila Duha Svetoga.

Po vjeri su apostoli sve ostavili, pošli za Božanskim učiteljem te uspješno pronijeli Evanđelje po cijelom svijetu. Brižno čuvajući tu primljenu vjeru kao najdragocjeniji Božji dar prenosili su je i drugima osnivajući posvuda zajednice Kristovih vjernika povezanih

apostolskim naukom, molitvom, osobito slavljenjem euharistijskog otajstva i djelotvornom ljubavlju.

Prožeti živom vjerom sveti su mučnici davali svoje živote kao svjedočanstvo za Krista, a on im je pomagao da mogu opraštati mučiteljima i progoniteljima. Po vjeri je toliko mnoštvo muškaraca i žena na razne druge načine svjedočilo o ljepoti nasljedovanja Isusa Krista u obiteljskom zajedništvu, u raznim zvanjima i službama.

U Godini vjere papa Benedikt XVI. nas poziva da osnažimo i djela ljubavi prema svojoj braći. Sveti Jakov kaže: „Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema... Tako i vjera, ako nema djela, mrtva je u sebi“. Sam Isus nam kaže: „Zaista kažem vam, što god učinite jednomu od ove moje braće, meni učinite“ (Mt 25,40), a Sv. Petar: „Zbog toga se radujte, makar se sada možda trebalo malo i žalostiti zbog različitosti kušnja“, Sv. Pavao: „Zato uživam u slabostima, uredama, poteškoćama, progonstvima i tjeskobama poradi Krista. Jer kada sam slab onda sam jak“. Isus Krist otajstveno nazočan među nama pobjeđuje smrt, grijeh i đavla, da bi smo mogli s njime kraljevati u vječnosti.

Čestitam Božić i Novu 2013. godinu te zazivam Božji blagoslov, zaštitu svetog Luke i majčinski zagovor Gospe Lurdske na sve vas, vaše obitelji, cijeli hrvatski narod i državu, kojega je Bog u ovoj Godini vjere već izvanrednom milošću ohrabrio i nagradio.

Vaš župnik don Ivan Ujević

ČETIRI TEMELJA I SEDAM OBITELJSKIH FUNKCIJA

U prvom ovogodišnjem broju našega *Zova rodnih ognjišta*, reagirajući na slabosti obiteljskih zakona, založio sam se za njegovanje obiteljskoga zajedništva i odgajanja. Na samom početku članka naglašena je važnost obitelji kao primarne društvene stanice, prve i osnovne životne zajednice, u kojoj nastaju novi životi i izgrađuju se ljudske osobnosti. Ona je, dakle, osnova života i odgajanja. U ovom uratku razmotrit ćemo njezina temeljna uporišta i funkcije.

TEMELJI OBITELJSKOGA ŽIVOTA

Dugotrajno održanje ljudske obitelji, njezina vremenska ili povijesna otpornost i određena stabilnost upućuju na čvrste temelje, temelje koji su vezani za postojanje ljudske zajednice, opstanak čovjeka i čovječanstva. Može se reći da čvrsta konstrukcija ljudske obitelji ima četiri uporišta, četiri svoja kamena temeljca. Počiva na i utemeljena je u ljubavi, braku, potomstvu i odgovornom roditeljstvu.

Ljubav ima magičnu snagu ljudske privlačnosti, povezanosti, privrženosti i odanosti. Izraz je čovječnosti, manifestacija ljudskosti, simbol humanosti i svetosti. Ona je ljudska potreba, potreba svih ljudskih bića – žena i muškaraca, mladih i starih. Ljubav je snažan osjećaj, emocionalna dispozicija, stav, naklonost, afinitet i zanimanje za druga bića ili vrjednate; plemeniti je osjećaj privrženosti, odanosti, međusobne povezanosti i pripadnosti. Ona je tvorac dobrog, uzvišenog, snažnog, toplog i humanog. Ljubav je škola altruizma koja oplemenjuje ljudska bića, ljudske osobnosti i značaje. Ljubav je strpljiva, dobrotiva, ne zavidi, ne hvasta se, ne oholi se; nije nepristojna, ne traži svoje, ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo, ne raduje se nepravdi, a raduje se istini; sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi – ljubav nigda ne

prestaje. (Pav. 13, 4-8)

S obzirom na sadržajnu sveobuhvatnost razlikovati možemo ljubav prema životu, prirodi, znanosti, umjetnosti, rodnom kraju, domovini, slobodi, istini, pravdi, dobroti, ljepoti, poštenju, čestitosti, ljubav prema Bogu i svetosti. Ljubav se iskazuje kao snažan osjećaj povezanosti među roditeljima i djecom, braćom, sestrama i drugim krvno (rodbinski) povezanim osobama. Postoji, razumije se, i ljubav prema drugim osobama izvan rodbinske zajednice, primjerice prema prijateljima, prijateljicama, simpatičnim i dragim ljudima. Poseban i snažan oblik ljubavi je ljubav među osobama različita spola. Ona je, kada je istinita i prava, osnova zajedničkoga života, sreće i sigurna podloga braka, obitelji, supružništva i odgovorna roditeljstva. Ljubav je bit kršćanstva, najviši kršćanski zakon. Jedna od temeljnih kršćanskih poruka je da treba ljubiti druge kao samoga sebe. Zapovijed ljubavi nalaže ljubav prema Bogu i bližnjemu. To je dvostruka zapovijed ljubavi. Ona prožima sve Božje zapovijedi. Krist ju je stavio u središte evanđeoske etike.

Brak je vjerom i zakonom legalizirana životna zajednica žene i muškarca. On je i društvena ustanova kojom se reguliraju odnosi među pripadnicima različitih spolova i njihov odnos prema potomstvu. Nastaje iz naravne potrebe žene i muškarca za zajedničkim životom, uzajamnom ljubavi, osjećajnom i spolnom intimom, međusobnim pomaganjem i nadopunjavanjem u svojim biološkim i životnim funkcijama, iz potrebe za potomstvom, održanjem, organizacijom i reguliranjem života – materijalnoga i duhovnog.

Brak je imperativ života civiliziranoga čovjeka. Ljudska jedinka, bilo muškog ili ženskog spola, nepotpuna je, nedostatna za život i njegovu obnovu. Žene i muškarci samo su dijelovi biološke cjeline. Tek njihovim pove-

zivanjem, spajanjem u jedno tijelo, nastaje cjelina sposobna za stvaranje novoga života. Životna zajednica žene i muškarca ishodište je života i temeljni uvjet njegova održanja. Stoga brak kao ustanova ima dugu povijest i tradiciju. Održava se tisućljećima. Duboko je moralno, religijski i pravno utemeljen. Zemlje civiliziranoga svijeta brinu se o njegovu zasnovanju, stabilnosti, pravnom reguliranju i održanju. Stabilnost braka osigurava i jamstvo je stabilne obitelji. S kršćanskoga motrišta brak je Božje djelo. Prilikom stvaranja svijeta Bog je stvorio muškarca i ženu i namijenio im zajednički život u dvoje i da stvaraju nove živote.

Potomstvo: „Na mladima svijet ostaje“ – mudra je i istinita narodna izreka. Potomci omogućuju nastavak života obitelji, roda, plemena, naroda, čovječanstva. Oni grade rodoslovlja, nastavljaju već započeto, dograđuju neizgrađeno, produžuju nedovršeno, ostvaruju neostvoreno. Oni spajaju desetljeća, stoljeća i tisućljeća. Omogućuju razvitak ljudske kulture i civilizacije, razvitak i usavršavanje svega što su čovjek i čovječanstvo ostvarili u povijesti. Oni će nastaviti i naša djela i omogućiti daljnji razvitak ljudskoga roda i njegove kulture.

Djeca su bogatstvo veće od bilo kojega materijalnog imetka. Ona osiguravaju smjenu naraštaja, pretpostavka su i svjedočanstvo življenja, temelj budućnosti i narodnoga održanja. Rađanje djece nije samo lijep, intiman privatni doživljaj za majku, oca i ostale članove obitelji, nego i društveni događaj prvoga reda. Radi se o humanoj, ljudskoj reprodukciji, reprodukciji novih naraštaja, reprodukciji naroda bez koje svaka druga reprodukcija gubi svoj smisao. Stoga sva društvena nastojanja i populacijska politika moraju težiti tome da potencijalni roditelji žele djecu, da ih rađaju i pravilno, dobro odgajaju. I ma s kojeg motrišta promatrali, biološkog, etičkog ili religijskog, rađanje je duboko ljudska potreba i funkcija, a naš pozitivan odnos prema potomstvu – dužnost je i obveza.

Odgovorno roditeljstvo: Roditeljska odgovornost očituje se u svekolikoj brizi za svoje potomstvo. Pokazuje se u odlučivanju za rađanje, u skrbi za podizanje, zbrinjavanje i uz-

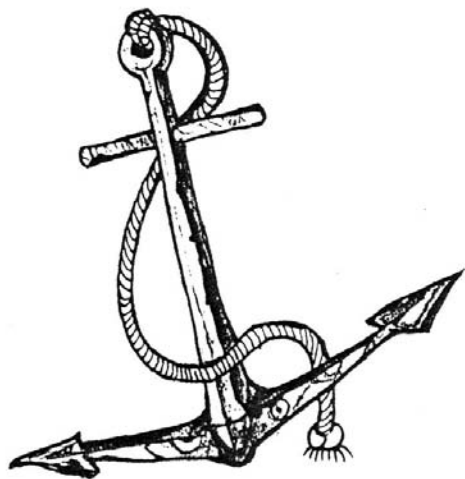
državanje, u roditeljskoj nježnosti i ljubavi, u pravilnome odgoju, suradnji sa školom, svim drugim odgojnim ustanovama i u ljudskome usmjeravanju svoje djece. To je neposredno očitovanje roditeljske odgovornosti. Uz nju postoje i posredni roditeljski utjecaji. Društvena angažiranost roditelja, njihov društveni ugled i briga za svoju djecu, tolerantan odnos u obitelji, njegovanje ozračja razumijevanja, dogovaranja i čestog kontaktiranja, podržavanje skladnih obiteljskih odnosa, prihvaćanje i odgovorno obavljanje obiteljskih obveza i dužnosti, očuvanje braka i tople obiteljske atmosfere u kojoj se djeca osjećaju sigurna, radosna i sretna – također su izrazi odgovornoga roditeljstva.

Materinstvo i očinstvo – roditeljstvo, vrlo je odgovorna osobna, nacionalna i općeljudska zadaća, ali i vrlo plemenita funkcija svake zrele osobe. Taj općeljudski dignitet i vrijednost roditeljstva nedostatno su uočeni i istaknuti u društvu. Materinstvo i očinstvo moraju postati poziv dostojan najvišeg društvenog priznanja, vrijednost postavljena na pijedestal najviše vrijednosti, tako da svaka majka i svaki otac osjećaju ponos što su roditelji dvoje, troje, četvero, petero ili više djece. Samo odgovorni roditelji i njihovi plodovi – djeca mogu očuvati hrvatski narod od izumiranja.

OBITELJSKE FUNKCIJE

Obitelji možemo promatrati s različitih motrišta, npr. biološkog, pedagoškog, sociološkog, ekonomskog, etičkog, religijskog, nacionalnog i drugih. S obzirom na ta motrišta pojavljuju se različite, u životu obitelji i društvenome životu uopće, važne i prijeko potrebne funkcije ili zadaće: biološko-reproduktivna, odgojna, gospodarska, društveno-kulturna, moralna, religijska i domoljubna.

Biološko-reproduktivna: U obitelji nastaje novi život. U njoj se rađaju i podižu djeca – glavna radost života. Život se održava i nastavlja stvaranjem potomstva. Bez toga bi nestao kontinuitet življenja ljudske zajednice. Djeca nastavljaju djela svojih očeva, djedova i pradjedova, a njihova djela naslijedit će i nastaviti njihovi potomci. To je zakoniti slijed živ-

ljenja, održanja velike ljudske obitelji, njezine kulture i civilizacije. Stalnim nasljeđivanjem i nastavljanjem djela svojih predaka razvija se znanost i umjetnost, tehnika i proizvodnja, moralna shvaćanja i vrijednosno doživljavanje svijeta. Temelj svega toga je obnavljanje života, ljudska reprodukcija, rađanje i uzgajanje potomstva. Taj proces se događa u obitelji. To je njezina temeljna – biološko-reproduktivna funkcija.

Zbog zabrinjavajućeg pada nataliteta i ugrožene normalne reprodukcije pučanstva, biološko-reproduktivna funkcija u Hrvatskoj ima značenje najvažnije funkcije, funkcije održanja života. Stoga odgojna nastojanja, socijalna i populacijska politika moraju odlučnije i sustavno težiti tomu da potencijalni roditelji žele djecu, da više rađaju, vole i pravilno odgajaju svoju djecu. Moramo njegovati osjećaj materinstva i očinstva, željenoga i odgovornog roditeljstva. To su i glavne pretpostavke održanja hrvatskoga naroda u ovim teškim okolnostima depopulacije (opadanja broja stanovnika) koja prijete izumiranjem.

Odgojna: Odgoj počinje u obitelji. U njoj se rađa novi čovjek i u njoj počinje proces njegova ljudskoga razvitka i oblikovanja. U toj prvoj intimnoj obiteljskoj sredini pojavljuju se prva osjetna zapažanja, nastaju prve percepcije i predodžbe o svijetu i životu, formiraju se

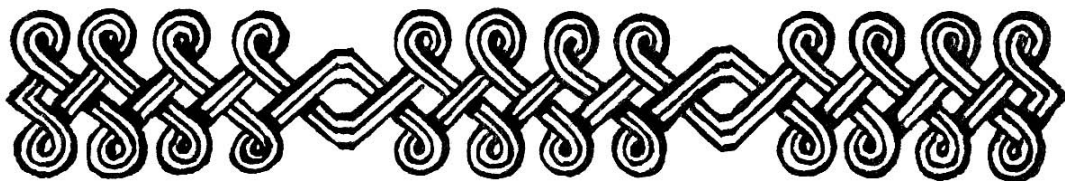
pojmovi, izgrađuju stavovi, uspostavljaju odnosi, prihvaćaju vrijednosti i vrijednosni kriteriji o tomu što je istinito, moralno, dobro, lijepo, humano, pošteno, čovječno, sveto.

Danas se u svijetu ponovno počinje prihvaćati prijevika potreba i vrijednost odgojne uloge obitelji. I u vrijeme opće otuđenosti, emocionalne izoliranosti i osjećaja samoće, obitelj ostaje oaza čestih i punovrijednih osobnih ljudskih kontakata. Pedagoška iskustva i znanstvena istraživanja slažu se u tome da je odgojno djelovanje obitelji najučinkovitije, da je njezina odgojna funkcija najdjelotvornija u životu čovjeka i da bi bez nje pedagoška nastojanja bila ne samo vrlo teška nego i posve problematična. Stoga svako civilizirano društvo podržava i pomaže obiteljsku odgojnu funkciju.

Gospodarska: Razvitak obitelji vezan je uz razvitak njezine proizvodnje. U davnoj prošlosti obiteljske zajednice proizvodile su sve što im je u životu trebalo. Kasnije, u uvjetima podjele rada, nisu morale proizvoditi sve što im je potrebno, ali su svojim radom, proizvodnjom, morale osiguravati sredstva za nabavku onoga što im treba. Tako rad članova obitelji, njihova proizvodnja, trajno ostaje osnova života. Riječju, obitelj je bila i ostaje primarna proizvodna jedinica, najprirodnija proizvodna zajednica i tom svojom zadaćom ugrađena je u temelje narodnoga gospodarstva.

Novi demokratski poredak bitno mijenja položaj obitelji. Tržišno gospodarstvo temelji se na privatnoj inicijativi i vlasništvu. Obitelji se pružaju nove mogućnosti gospodarskoga djelovanja. Hrvatska mora biti zainteresirana za stabilnost obitelji i za razvitak njezine gospodarske funkcije. O tome će ovisiti životni standard građana i ukupno narodno bogatstvo. Bogato društvo pretpostavlja bogate obitelji. Stoga država mora sustavno pomagati privatnu inicijativu i vlasništvo, proizvodnu i gospodarsku orijentaciju i funkciju obitelji.

Društveno kulturna: Obitelj je škola društvenog života. U njoj se polažu temelji osobnosti i značaja svakoga pojedinca. U njoj se uči društveno komuniciranje, izgrađuju stavovi i odnosi prema užoj i široj društvenoj zajednici.

ci i svim njezinim članovima. U obitelji dijete upoznaje život i stupa u život. U njoj upoznaje dužnosti i obveze, uključuje se u zajednički život i rad. Obitelj je ljudska zajednica u malom i stoga je njezin odnos prema radu i životu, njezina društvena angažiranost, njezini skladni i ugodni obiteljski odnosi – najbolja priprema za društveni život.

Usporedo s time obitelj uvodi mlade u kulturu. Ta funkcija ostaje i kada je riječ o roditeljima niže obrazovne razine. Naime, kultura je vrlo širok pojam. Nacionalna i općeljudska kultura obuhvaća narodne tvorevine na svim poljima ljudske djelatnosti. Vidljiva je u produktima čovjekova rada, načinu života, u jeziku, običajima, folkloru, tradiciji, odnosu prema materijalnim i duhovnim vrijednostima. Elementi te kulture prisutni su i njeguju se u svakoj obitelji. To znači da svaka obitelj uvodi mladež u kulturu i to je važna obiteljska zadaća. Istina, ako je obitelj na višoj kulturnoj razini i ta njezina funkcija ima šire značenje. I to je jedan od razloga za podizanje kulturne razine obiteljskih zajednica i svih građana.

Moralna: Dijete, govorio je njemački pedagog *F. Fröbel*, na sve stvari gleda kroz obiteljsku prizmu i obitelj mu je ogledalo života. U njoj se odvija njegov moralni razvitak, moralno odgajanje, njegova socijalizacija i personalizacija. Ako su moralni kriteriji i pogledi obitelji dobri, prihvatit će ih i dijete, a ako su loši i njih će prihvatiti. Utjecaj obitelji na moralni profil djeteta vrlo je snažan i tu je uporište njezine moralne zadaće.

U obiteljskom okruženju, u okolnostima obiteljskoga života, nastaje i razvija se naša savjest, a ona je „kao neki duševni organ koji neposredno reagira na čudorednu kvalitetu određenog čina“. Ona je mjerilo, kriterij prema kojem razlikujemo dobro i zlo. Uz njezinu pomoć orijentiramo se u carstvu moralnih vri-

jednosti (I. Kozelj). Svojim moralnim postupcima i odgajanjem obitelj neposredno sudjeluje u poštovanju i održavanju moralnoga poretka, a prenošenjem moralnih stečevina na svoje potomstvo – širi moralnu kulturu i osigurava budućnost toga poretka. Zato je moralna funkcija obitelji vrlo važna ne samo za život obitelji, nego i za život moralno zdravoga i stabilnog društva.

Religijska: Kršćanska obitelj je prva odgojna i evangelizacijska zajednica. Jedno od temeljnih njezinih poslanja očituje se u tome da bude, kao i Crkva, „mjesto gdje se Evanđelje prenosi i odakle ono zrači“. Zato je smatraju domaćim svetištem, „kućnom Crkvom“ ili „Crkvom u malom“. Kršćanske obitelji tako i djeluju. U njima se prakticiraju i uče molitve, obavljaju sakramenti, održavaju vjerski obredi. Obitelji sudjeluju u liturgijskim slavljinama kršćanske zajednice, poglavito u euharistijskom slavlju, one žive kršćanskim životom, njeguju ga i održavaju. Tako su naše kršćanske obitelji tijekom duge i mukotrpane hrvatske povijesti „bile istinski prenositelji evanđeoske poruke, čuvari kršćanske vjere i života, rasadišta kršćanskoga života u našem narodu“ tijekom trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata. (Radono naviještanje Evanđelja i odgoj u vjeri, KS, Zagreb, 1992).

S vjerskog, poglavito kršćanskog, motrišta vjerski odgoj, javno ispovijedanje, svjedočenje i širenje evanđeoske istine nije samo pravo, nego i dužnost roditelja, obitelji i svih vjernika. U tome je smisao apostolata obitelji i laičkoga apostolata uopće koji se, najvećim dijelom, vezuje uz brak i obitelj. Naime, vježbalište i odlična škola apostolata svjetovnih vjernika upravo je život u braku i obitelji. Tu „gdje kršćanska vjera prožima sav način života i dnevno ga sve više preobražava“, supružnicima je dano da budu jedno drugome i djeci svojoj svjedoci

vjere i Kristove ljubavi (R. Brajčić).

Domoljubna: Nacionalna svijest, ponos, gordost, briga za nacionalnu slobodu i suverenitet; poštovanje i čuvanje povijesne istine i stečevina svoga naroda, njegovih tradicija, postignuća, jezika i kulture; ljubav prema svome narodu, prema rodnoj grudi, njezinim bogatstvima i ljepotama; odanost domovini, vjernost i privrženost njezinim idealima, spremnost za obranu časti i dostojanstva svoga naroda i domovine, podnošenje žrtava za domovinu – sve se to pojavljuje i razvija u obiteljskoj zajednici.

I u najtežim uvjetima povijesti našega naroda hrvatske obitelji su, u domovini i dijaspori, njegovale osjećaj domoljublja. Samo se time može objasniti činjenica što su se Hrvati, živeći gotovo tisuću godina pod najtežim okolnostima bez svoje narodne države, uopće održali i što su očuvali lijepu i dragu svoju domovinu. Riječju, domoljubna funkcija hrvatskih

obitelji očuvala je naš narod pa tu funkciju, i u Republici Hrvatskoj, treba njegovati i dalje razvijati. Rodoljubna je to dužnost roditelja i svih naših građana.

Ne dopustimo da nam nacionalnu svijest, osjećaje, ponos i naše domoljublje, izgrađeno u stoljetnim borbama za narodno održanje, proglašavaju agresivnim nacionalizmom i šovinizmom. To su neistine, krivotvorine, podvalje. Hrvati nisu osvajali ni pljačkali tuđe, nego su branili i čuvali svoje. Dosljedno su, tijekom povijesti, postupali u suglasju s moralnim geslom: „Tuđe poštuju, a svojim se diči“! Nacionalizam, šovinizam podmeću nam osvajačke neprijateljske ideologije i politike. Pozor! Treba nam mudrost, oprez, budnost i razboritost. Čuvajmo svoje povijesno razvijeno domoljublje i hrvatske obitelji, njihove temelje i funkcije. Oni su stupovi naše dobrobiti, jamstva svekolikog napretka i bolje budućnosti.

Prof. dr. Ante Vukasović

S IVANOM NA KAVI

„Europa nas treba“, Ivan će mi, dok čekamo kavu. U to je i papa Ivan Pavao II. uvjeravao sabrano mnoštvo mladih, kada su ga u Zagrebu dočekali na trgu bana Jelačića. Sad blaženi papa pun Duha Svetoga kao da je proniknuo u nas dvojicu i dao nam poticaj da zagrabimo u neizmjernu snagu vjere u Isusa Krista, kako bi se pokrenuli.

Čitao sam u Bibliji kako je Jahve pozvao Gideona za suca i izbavitelja u dijelu povijesti židovskoga naroda. Gideon reče Jahvi: Zar ja iz najmanjeg plemena i najnezatniji u svom domu. Kako da vladam tvojim narodom i kako ću ga osloboditi od moćnih Filistejaca, koji nas napadaju i uništavaju naše usjeve?. Odgovoreno mu je: Idi sa snagom u sebi i pobijediti ćeš! Zgrabimo tu snagu, dajmo se do kraja, budimo odvažni, jer hrabrima Bog pomaže. I ne bojmo se, jer naša domovina, Europa i svijet pripadaju Bogu, i stoga zlo ne može pobijediti. Zar ne vidiš da tamo gdje mi ne možemo, Bog rješava. Vidiš“, nastavlja Ivan, „kad smo strepili za naše generale i bojali se nepravedne i ponižavajuće presude,

Bog nam je poslao sudca koji je i sam proživio poniženje u koncentracijskim logorima i nasilje ideologije, koje se iskazivalo poput agresije na našu zemlju. Takav je sudac imao hrabrosti suditi na temelju prava i pravедnosti, a ne na temelju politike. A general Ante Gotovina odlaskom u zagrebačku katedralu na misu, zatim Majci Božjoj Bistričkoj, pa tek onda ocu na grob, pokazao nam je kako je oprostio, te kako patnja, bol i nepravedna osuda izgrađuje čovjeka. Papa Benedikt XVI. kaže: Ako se Božja ljubav duboko ukorijeni u jednu osobu, ona može ljubiti i onoga tko ne zaslužuje“.

„Ivane! Sjeti se pjesme Miroslava Škore: Heroji ne mole, samo stisnu zube i prebole“. – „Da“, nastavi Ivan, „kroz sve ratne žrtve i strepnje išli smo s kunicom oko vrata i suzama u očima noseći sjeme sjetveno, sad se u povraćenom nam dostojanstvu i u pjesmi vraćamo u snoplje svoje. Sada poslušajmo generale i posvetimo se miru. Izgrađujmo domovinu“.

„Ivane!“, kažem, „mnogo Kućićana nije izišlo na referendum, a značajan je broj nas koji smo zaokružili NE. – „Da“, Ivan će mi. „A i

velik broj Kućićana slabo ide na svete mise, a značajan broj nas prakticira vjeru. Pa je puno, nepovjerenja, tjeskobe, beznađa, pa i lijenosti. Ljudi misle kako ništa ne mogu promijeniti, pa bježe od odgovornosti i od obaveza života. Crpimo saznanja i spoznaje koje su lažne. Izišli smo iz komunizma i mislili smo: sada smo u slobodi pa možemo biti raskalašeni. Upotrijebili smo svoje strasti i snage na užitke, naslade i sebičnosti što razara nas i zajednicu. I doveli se do stanja gdje nam propada moral. Okrenuli smo se tijelu i postali dezorijentirani. Ako je dopušteno sve što mogu činiti, lako postajem ovisnik. A naše tijelo očekuje našu slobodu. Osoba u nama treba odlučnosti što nam je raditi. Trebamo preispitivati to što činimo, na što pristajemo i što tražimo, je li to u skladu s Božjom voljom.“

„Vidiš“, nadalje će Ivan, „što nam se nudi kroz zakon o zdravstvenom odgoju u školi. Kroz poganski pristup spolnosti hoće nam učiti djecu kako će postati ovisni o nagonu, samozadovoljavanju i nasladi. Spolnost treba ostati skrivena, dostojanstvena i čista. Pitali su Grčkog filozofa Sokrata: ‘Što je najvrjednije kod tvoje sedamnaestogodišnje djevojke?’ Odgovorio je: ‘Ona sramežljivost, što se vidi u njenim očima, to je znak da je čista’. Ljudi koji kvare spolnost i djecu, oni ubijaju narode“ – oštro će Ivan. „A hoće li onda kao paraziti

ti živjeti na teret naših sposobnosti i talenata. Pa zbog seksualnog razvrata bio je i opći popot. A Sodoma i Gomora bile su istospolne zajednice. Od njih se je samo Lot spasio, jer je sačuvao svoje dostojanstvo. Spolnost je drvo spoznaje dobra i zla, te drvo života. Roditelji bi djecu učili rastu u odgovornosti. Tko ih kao oni može učiti i odgajati za odricanje i kako će mudro i plemenito gospodariti sami sobom. Pitam se zašto vlada koju je izabrao narod radi protiv tog istog naroda? I nadalje u školama se u tu djecu trpa samo znanje. Ali, ako ih ne učimo moralu i mudrosti, kako će stečeno znanje primijeniti na dobro sebi i društvu. Djeci najprije donesimo sebe, svoj duh i karakter u strpljenju, upornosti, čestitosti i kreativnosti. Kako bi im otvorili prostranstva novih mogućnosti, rješenja, spoznaja i vizije. Tek tako ćemo ih učiniti sposobnima u svome razvoju i razvoju naše domovine.“

„Taman što povjerovah, kako nam se ponovo vratio ponos i kako smo jedno srce i jedna duša, opažam kako ponovo kritiziramo, govorimo loše, negativno, pa i zločesto. Kada govorim o nekome loše, onda razaram sebe i njega. Kada o državi i političarima govorim loše, onda razaram sebe i njih. Lijepo nam je S. Kranjčević napisao: ‘Mrijeti ćeš kada počneš u ideale svoje sumnjati’“. Istina, mnogi su radnici ostali bez posla. Odakle državi pravo gasiti proizvodnju, prodavati poduzeća i banke, stvarati nove poreze, poskupljivati namirnice i životne troškove? Pa to je javno zlo. Još od seljaka uzeti sve što ne može zasijati. Moglo bi se bolje. I znamo da bi mnogi poslovni ljudi mogli pokrenuti proizvodnju, a to ne rade. Političari bi trebali raditi na tome da svi volimo svoju zemlju.“

„Oni koji govore zlo i misle da se ne može, nose u sebi klicu vlastite propasti. Slobodu koči strah i zagledanost u bol i patnju. Mi kršćani trebamo mijenjati društvo. Ja sam taj koji tvorim novu Hrvatsku i od koga ona počinje. Dan nam je razum da ga ispunimo znanjem te da razvijemo što bolje svoje sposobnosti. Trebamo težiti za uspjehom. Ta mi smo kvasac zemlje. Isus nam kaže: *Kušajte!*, što znači tražite prava rješenja. I još nam kaže: *Onaj koji sluša moje riječi i urši ih...*

Pokrenimo se! Ako hoćemo vrhunski život prihvatimo bol. Po križu se dolazi do uspjeha. Vjera bez ždjela ne vrijedi', kaže sveti Jakov te prigovara: žMolite i izmolite, a što i umolite spiskate u požudama'. Naši političari i gospodarstvenici su bez nas nemoćni, jer su na razini psihe i tijela. Našim postupanjima, kritiziranjima, vrijeđanjima, klevetanjima, mržnjom i svim lošim postupcima i njih kočimo, vežemo i blokiramo.“

„Sposobnosti, vizija, plan, odvažnost, kreativnost, hrabrost, sloboda i ljubav prema svom narodu i domovini duhovne su stvarnosti. To je od Duha Svetoga. A duh je slobodan od prostora i vremena. Iskoristimo vrijeme Adventa i pronesimo mir i radost malog Isusa našom Domovinom. Oprostimo sebi i drugima za sve loše rečeno i učinjeno. Izrecimo Stvoritelju svoje grijeha i zatražimo oprostjenje. Slobodni ste osloboditi se neznanja, ropstva zla i grijeha. Sebe oslobađaš od loših obeshrabrujućih misli i svega negativnog. Oprostite i vi meni što vas mrzim, sudim i osuđujem. Oni to čuju i razumiju, jer je bit duha sloboda. Zatraži. Dopustite da moja molitva dođe do vas. Neka duh sveti raskine sve ograde, okove i strahove što nas vežu. Poželi ih ljubiti poput Isusa i daruj im njegovu ljubav. Reci, imate božansko svjetlo sposobnosti i kreativnosti. Pustite neka božanska milost ulazi u njih. Zahvaljuj: Duše Sveti, hvala ti što si nas spojio u jedno.“

„Bog od nas traži da se promijenimo i da sačuvamo domovinu, i svi oni koji su za nju dali svoj život traže da ju sačuvamo, da se žrtvujemo i da budemo jedno srce i jedna duša.“

„Ivane, bio si na žKućičkom duhovnom ljetu? – „Jesam! I doznao: ako na svetu misu idem, a ne odričem se privrženosti grijehu, ništa mi ne vrijedi. I ako se svjesnoj i hotimičnoj privrženosti grijehu molim, moje molitve ne dolaze do Boga. Znači, trebam tražiti Božje oprostjenje i milost, a ujedno oprostiti sebi za sve krive postupke kako bi se oslobodio grižnje savjesti. Ako sam nekoga povrijedio, potrebno je fizički se izmiriti. Ako nije to moguće, jer druga strana ne prihvaća, ili više nije tu, onda u duhu prići toj osobi i zamoliti je za oprost. Ako je mene netko povrijedio, trebam prići, ako je moguće, toj osobi i oprostiti. Isus kaže:

Ako netko ima nešto protiv tebe, idi pomiri se, pa dođi na gozbu. Ako se ne može fizički, onda u duhu zagledati se u osobu i reći: Ja ti opraštam'. Zatim prići nebeskom Ocu i priznati grijeha i propuste i zamoliti ga za oprost. Odlučiti se popraviti i provesti odluku. Ne dolaziti uvijek s istim grijesima bez nastojanja da ih se Božjom pomoću oslobodimo, jer to bi bilo svjesno licemjerje, koje je Isus oštro osuđivao.“

„Sveti Otac papa je

proglasio Godinu vjere. Gdje je vjera, tu nema straha“ – kaže Ivan. „I to je odgovor na recesiju i na svako zlo koje ona donosi. Sve zlo bi nestalo, kada bi samo povjerovali u dobro, kada bi mislili na dobro i činili dobro. Kad bi barem mi vjernici povjerovali da nas Bog drži u svoime srcu. Kad počneš vjerovati u dobro, onda dobro iz tebe zrači, ljudi oko tebe to osjete i mijenjaju se. Vjerovati znači biti siguran, vjerovati jer mi Bog pomaže. Vjera je nešto što moraš dobiti. Isus kaže: *Vjera te tvoja spasila.*

„Mi katkada molimo, molimo kao oni seljaci za vrijeme velike suše. Svećenik je pozvao na molitvu. Puk je nagnuo u crkvu, a samo jedno dijete je ponijelo kišobran. Molimo da će se nešto dogoditi, a gotovo nitko u to ne vjeruje i ne očekuje. Vjerovati je povjerenje. Bože, ti ćeš mene uslišiti! Treba u sebi stvoriti povjerenje: ja znam, meni će Bog dati. Kraljevstvo Božje je i da te Bog učini dostojnim svoje milosti. Činiti dobro, imati dobro srce za ljude, htjeti dobro u ljudima. Ja mogu uspjeti i uspjeti ću, jer je u meni Božja snaga. To što mogu trebam htjeti. Gledam sebe kao Božji plan i projekt s neizmjernim mogućnostima. Ako nešto i zapne, tu je mali Božić, koji će se obradovati kada od njega zatražim pomoć.“

*S vjerom i nadom
hrabro naprijed*

Srećko Vukasović

PUSTINJAČKA STANIŠTA IZ RANOG KRŠĆANSTVA UZ CETINU

Marinko Tomasović
HR – 21300 Makarska – Hrvatska
Gradski muzej Makarska
Obala kralja Tomislava 17/1
marinko.tomasovic1@zst.t-com.hr

Pješačeći u Kućice 20. prosinca 2002. uočio sam uz cestu na 2 km od Omiša, oko 700 m uzvodno od zavoja gdje je bunker iz Drugog svjetskog rata, na širem položaju Struge, grubu rimsku keramiku. Iako sam pretpostavio kako se ne radi o slučajno prispjelim ostatcima na podnožju strmog sipara, ostavio sam razgledavanje terena za buduće vrijeme. Tek sam se njegovim prohodavanjem 10. listopada 2009. uvjerio kako je, u pogledu brojnih ulomaka krovnih kupa i amfora, uistinu riječ o rimskom lokalitetu u samom podnožju litica.

Razgledavanje sam poduzeo 29. prosinca 2010. s rođakom Miroslavom Tomasovićem iz Omiša, njegovim sinom David-Leopoldom, te Kućičaninom Ivanom Ikom Vukasovićem, uvjerivši se kako iznad sipara i strmog terena, uz samo podnožje okomitih litica Dinare, još stoje dobro sačuvani ostatci zidova iz kasne antike, 5. ili 6. st. Rezultate zapažanja uskoro sam i objavio,¹ upozorivši kako lokalitet u stvari, kako mi se isprva učinilo, i nije bio posve nepoznat u literaturi. Doduše, spomenut je tek najusputnije, položajem i opisno neodređeno, a i sagledan u posve drukčijem vremenskom odnosu i svojoj ulozi. Uz to, u razgovorima s don Slavkom Kovačićem često smo se doticali "jednog položaja iznad ceste uz Cetinu". Prilikom susreta u Splitu 26. studenog 2001.

Položaj ranokršćanske eremitaže (označen krugom) – pogled s poljičke strane (fotografija: Marinko Tomasović)

dao mi je osnovni opis položaja, koji je upućivao na pećinu, označivši približno točno samu udaljenost položaja od Omiša. Potom je, također u Splitu 18. veljače 2002., ponovio iskaz, pokazavši mi i ulomak žbuke otrgnut od zida, napomenom kako se nije uspeo na položaj, u čemu je bio uspješniji njegov brat Josip. Tada je don Slavku promaklo napomenuti da je o tom položaju, u pogledu legende o Hercegu Stjepanu, par godina ranije pisao njegov brat,² zalažući se za njegov obrambeni karakter iz nepoznatog vremena, kao što sam i ja u objavi lokaliteta previdio taj rad.³ Stoga nisam niti slutio, kada sam krajem 2002. ugledao rimsku keramiku uz cestu, kako se u stva-

¹ M. TOMASOVIĆ, Ranokršćanska eremitaža nadomak Omiša, *Omiški ljetopis* (Župa sv. Mihovila arkanđela u Omišu), VI/6, Omiš, 2011., 57-71; ISTI, Ranokršćanska eremitaža nedaleko ušća Cetine i pećina iznad Zelenog vira u Svinišćima, *Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva*, XLI-II/1-2, Zagreb, 2011., 21-36.

² J. KOVAČIĆ ININ, Legendarni odjeci turske vladavine u našem kraju, *Zov rodnih ognjišta*, List župe Sv. Luke, IV/2(7), Kućice, 1998., 49.

³ Ipak, prepoznajući položaj u usputnom navodu Jakova Tomasovića, koji govori o hercegu Stjepanu kao graditelju utvrde, donekle sam ublažio propust: J. TOMASOVIĆ, Omiš, Omiš, 1932., 44, gdje unutar vodiča veli: "kod drugom kilometra od Omiša, u golim se liticama raspoznaju ostaci zidova utvrda Hercega Stjepana".

Zidovi ranokršćanske eremitaže

ri radi o položaju kojega mi je početkom iste godine, ali ne spominjući keramiku, opisivao don Slavko. To mi je postalo jasno tek u jesen 2009., pogledom na zidove iz neposrednog podnožja.⁴

Izgleđ kasnoantičke gradnje uz litice Dinare iznad Cetine

Gradnja je postavljena na rubu nekoliko metara visokog stjenovitog zaravnjenja ispred litice koja oblikuje plitki pripećak, odakle je prelijep pogled na Cetinu i njenu poljičku stranu. Na taj način zatvorila je zaravan u dužini od 37 m i širini od 7 m. Ožbukani zidovi od

manjeg priklesanog kamena sačuvani su u većim dijelovima, naročito u središtu, u dužini od 12 m i visini 2,40 m, gdje je temeljen na stijeni visokoj 1 m. Od ovog dijela do zapadnijeg grebena nalazi se ulaz, iako u grebenu visokom oko 3 m nisu načinjene stepenice. Zidanje ožbukanim licem, u dužini od 5,20 m i visine do 3,5 m, vidljivo je i uz stjenovito jugoistočno lice zaravni, gdje se prostor zatvarao pod pravim kutom. Širina zidova svugdje iznosi 0,70 m. Uz vanjsko lice središnjeg dijela gradnje podignuta je nadsvođena cisterna s kontraforima na vanjskoj strani. Načinjena je od redova tegula vezanih većom količinom žbuke, vel. 4,5 m x 1,75-2,30 m, te sačuvane visine do 3 m. Njeni unutrašnji zidovi prekriti su debelim nanosom kvalitetne žbuke izmiješane sa sitnim kamenčićima i usitnjenom ciglom. Gradnja je bila natkrita, a otvor za krovnu gredu, vel. 0,20 x 0,15 m, vidljiv je u stijeni na zapadnoj strani, na visini od 4 m.

Gradnja u ulozi pustinjačkog staništa (eremitaže)

Ovako postavljena gradnja u podnožju strmih litica i uzdignuta iznad riječnog toka, pristupom pokretnim ljestvama, stajala je posve izolirana. Da je riječ o rimskoj gradnji potvrđuju i ulomci grube keramike, krovnih tegula i amfora, duž sipara u površini oko 200 x 150 m. Međutim, ne radi se o utvrdi ili položaju koji je imao ulogu nadzora kakvog putnog pravca.⁵ Riječni tok iz antičkog Oneuma i primorsko-poljičkih rimskih središta, gdje je Cetina dopirala do samog podnožja strmine na liniji današnje ceste, nije predstavljao važniju prometnicu, ionako plovnu tek do Tisnih stina u dužini 5 km. Prijedlog za rimsku utvrdnu teško bi se podupirao i nadzorom

⁴ Dakle, od don Slavkovog upozorenja na ovaj položaj uz Cetinu do moga obilaska proteklo je osam godina. Ovo ističem jer sam u međuvremenu bezbrojno puta prohodavao teren omiškog zaleda, te redovitim objavama njegovih arheološko-povijesnih lokaliteta darivao i kućićki župni list *Zov rodnih ognjišta*. Ističem, ne bez šaljivog tona, kako me je don Slavko isto toliko puta pitao jesam li obišao ovaj položaj, stvorivši tako dojam njegove posebne važnosti. Ruku na srce, uspinjući mu se nisam niti znao kako je upravo riječ o lokalitetu kojega smo u razgovoru toliko puta spomenuli. Bio je to, u prvom redu, moj dug prema sebi, razgledavanje nećeg (već davno!) uočenog na samom prostornom rubu mojih arheoloških rekognosciranja. Uostalom, don Slavkov prijedlog 18. veljače 2002. o zajedničkom obilasku položaja nisam zaboravio, ali ga je vrijeme zapostavilo u drugim obostranim obvezama, kao i u toliko sličnim prilikama.

⁵ Kao utvrđeni položaj usputno ga navodi: I. ALDUK, Srednjovjekovne tvrđave uz rijeku Cetinu, Zagreb-Split, 2010., 121, spominjući fortificiranje pećine. Doduše, ova postoji okrenuta gradnji na nešto nižem terenu izvan zidova, oko 20 m istočnije, ali malim prostorom, 8 m dužine i 7 m širine, nije dovoljno akumulativna za kakvu namjenu. Ipak, Alduk je s pravom pretpostavio kasnoantičku gradnju.

pješačke rute podno nje, ali i pristupa rijeci iz nasuprotnog antičkog Gedatea (Gata) preko jedinog prikladnog gorskog prilaza od ovog središta. Uz sve to, položaj bi za utvrdu bio odveć nelogično odabran, uvučen i posve izoliran, bez mogućnosti ikakvog komuniciranja s drugim točkama. Indikativna je i činjenica što se među ulomcima keramike ne nalaze primjerci prapovijesne i srednjovjekovne. Da se kojim slučajem radilo o kasnoantičkoj utvrdi bilo bi čudno što se položaj kao takav nije ranije, a naročito u kasnijem razdoblju, prepoznao pogodnim. Neprikladan teren pogotovo nije omogućavao podizanje kakvog antičkog gospodarskog sklopa, ma koliko se god ovaj zamišljao u svojoj rudimentarnosti. Stoga, karakter gradnje treba sagledati u drugim okvirima, kao pustinjačko sjedište u ranom kršćanstvu. Podignuta je za potrebe njihovog staništa, eremitaže, gdje je stjenovit i surov krajolik bio idealnim mjestom za boravak, molitvu i meditaciju. Takvom tumačenju, sagledivom u kontekstu vremena, ne proturiječi datiranje nađenih ulomaka kasnoantičkih amfora od 5. do 7. st. Dok su ranokršćanski sklopovi i redovnička staništa, crkve i cenobiji, za istočni Jadran arheološki relativno dobro sagledani u literaturi,⁶ kada je riječ o obitavalištima eremita ili pustinjaka takve su indicije kudikamo rijeđe. Premda nije moguće uvijek naglašavati striktnu razliku između ranog redovničkog i pustinjačkog načina života, pogotovo što se u

*Unutrašnje lice gradnje u središnjem dijelu
(fotografija: Marinko Tomasović)*

ponečemu i prožimaju, lako je ukazivati kako se u slučaju ovog boravišta uz Cetinu radilo upravo o pustinjacima, a ne zajednici organiziranoj u nešto razvijenijem izgledu cenobija. Neka se tome u prilog ponovi već rečeno o izboru položaja u surovom i izoliranom, a opet u slikovitom riječnom ambijentu. Osim izravne upućenosti Bogu, molitvama i meditacijama, manja grupa pustinjaka gotovo da i nije imala drugih boguugodnih zadataka. Njihov zavjet skrušenom, uistinu i doslovno pustinjačkom životu, bio je lišen nekih zaduženja redovničkih sjedišta, ma koliko god se i ovi počesto nalazili u još izraženijoj kopненоj ili otočkoj izolaciji izvan naselja i većih središta. Takve su bile dužnosti zbrinjavanja hodočasnika i putnika uopće, što nije niti mogla biti briga pustinjaka uz antički Oneum. Možda je njihova eremitaža tek obnovljena u 5. ili 6. st., dok je podignuta i ranije, jer još Sv. Jeronim (345.-420.), zagovornik pustinjačkog života, u svojim poslanicama spominje pustinjake na dalmatinskim otocima.⁷ Odgovor

⁶ B. MIGOTTI, Ranokršćanska topografija na području između Krke i Cetine, Zagreb, 1990.; M. ZANINOVIĆ, Ranokršćanske crkve kao postaje plovna puta duž istočnog Jadrana, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* (dalje: *VAHD*), 86/1993, Split, 1994., 143, bilj. 41. Ova sjedišta odnosila su se i na predbenediktinske redove brojna još za života Sv. Jeronima, postojeća i na našoj obali. Don Ivan Ostojić, najpriznatiji poznavatelj benediktinskog redovništva u hrvatskim krajevima, upozorava kako se pod imenom benediktinaca možda kriju redovi nastali i prije njihovog osnutka od strane Sv. Benedikta (528., Monte Cassino), što je odraz shvaćanja o njima kao najpopularnijem redu u ranim stoljećima srednjeg vijeka: I. OSTOJIĆ, Benediktinci u Hrvatskoj, II, Split, 1964., 10.

⁷ I. MARKOVIĆ, Izabrane poslanice sv. Jeronima, Zagreb, 1908., I, 15 i dr. (navod prema: B. MIGOTTI, o. c. (6), 6, bilj. 24.). Pustinjačkom staništu uz Cetinu sličnost se nalazi u eremitaži Dragonjinjinoj ili Zmajevjoj špilji nad Murvicom na južnoj strani otoka Brača. Iako se ovdje radi o uvučenijem pećinskom prostoru, organiziranje svakodnevnice male pustinjačke zajednice bilo je zasnovano na istim uvjetima, u sličnoj odvojenosti od svakodnevnice. U bračkoj pećini-eremitaži

na pitanje o kontinuitetu omiške eremitaže u srednji vijek istaknut je izostankom nalaza koji bi se datirali u vrijeme nakon izmaka antike. Konkretnija saznanja pružila bi istraživanja, ali i ona o sadržaju i izgledu opreme za kršćanski obred na stiješnjenom prostoru uz litice. Stoga, može se pretpostaviti kako pustinjačko obitavalište nedaleko ušća rijeke Cetine nije zaživjelo u postantičkom razdoblju nakon 5. ili 6. st. Podignuto u vremenu proživljenijeg uspona i procvata kršćanstva krajem antike,⁸ ovdje u dosljedno isposničkom ispovjedanju vjere, stanište je i zamrlo s ovim razdobljem. Pa ukoliko je gradnja i poslužila u kasnijem ugarskom ili tursko-venecijanskom razdoblju, uloga joj nije bila veća od događanja u kakvoj najuspurnijoj ratnoj epizodi.

Uzvodnije pećinice kao ćelije pustinjaka

Zauzimanju za pustinjački karakter lokaliteta ide u prilog i cjelokupni izgled ove riječne strane, visokim liticama dojmljiv i uzvodnije. Na svega 1,5 km udaljenosti od njega, par-

evidentirani su i ostaci kasnoantičke plastike iz 6. st., potvrda tadašnje adaptacije pećine za svetišni prostor: I. FSKOVIĆ, Ranokršćanski sarkofazi s otoka Brača, *VAHD*, LXXV, Split, 1981., 131., prethodno sagledane kao pustinjačko stanište iz srednjeg vijeka: D. DOMANČIĆ, Srednji vijek, u: *Kulturni spomenici otoka Brača, Brački zbornik*, 4, Supetar, 1960., 146-147. Možda su i oratorij sv. Cirijska s nedalekom eremitažom sv. Jeronima na splitskom Marjanu, pregrađivani pećinski objekti u srednjem vijeku i kasnijem razdoblju, bili boravišta pustinjaka i u kasnoj antici. Na njih upućuju i nedovoljno sagledane gradnje, plastika i grobovi, na nešto širem pojasu: B. MIGOTTI, o.c. (6), 34; M. KATIĆ, Problem arheološkog lokaliteta *Ad Dianam* u Splitu, *Kulturna baština*, 24-25, Split, 1994., 30.

⁸ Za najranije kršćanske crkve antičkog Oneuma vidi: B. MIGOTTI, o. c. (6), 46; S. KOVAČIĆ, Otkriće temelja velike starokršćanske crkve – bazilike u omiškom predjelu Brzet, *ZRO*, X/1(18), Kučiće, 2004., 56-57; ISTI, Crkvena prošlost Omiša i okolice, u: *Omiš i Poljica* (ur.: Ž. Domljan), Zagreb, 2006., 179; H. GJURAŠIN, Ranokršćanska crkva u predjelu Brzet (Istraživanja 2004. – 2008. godine), *Omiški ljetopis*, 4, Omiš, 2008., 199-205.

Ostaci nadsvođene cisterne

stotinjak metara nadomak Gospina tunela, u nižim dijelovima uzdignutog stjenovitog lica, oko 50 m od ceste, dobro su vidljivi pećinski otvori.⁹ Neznatan im je prostor uistinu beznačajan, da bi služio kao tor za stoku. Iako u njima, kao niti na širem pojasu nisu zatečeni pokretni materijalni ostaci, očito su korišteni za svojevrsne nastambe, što dokazuju tragovi vatrišta na njihovim zidovima. U dvije niže pećinice vidljivi su i ostaci suhozidne gradnje,

⁹ Nazivaju se Batalića spile (spila), kako sam čuo u nedalekom Svinišću. Razgledao sam ih 8. veljače 2011., ponovo s Miroslavom Tomasovićem i Ivanom Ikom Vukasovićem. Riječ je o tri objekta međusobno udaljena oko 20 m. Desna pećinica, s ostacima zazidavanja na ulazu, ima nakošen elipsoidan otvor. Dubine je uzdignutog stjenovitog tla od 6 m, širine 4 i visine oko 4,5. Lijeva pećinica ima polukružni otvor širine 5,5 m i visine 3 m, dok je u uzdignutom stjenovitom tlu duboka 8 m, odnosno 6 m na lijevoj polovini. Na lijevoj strani ulaza vidljivi su tragovi zazidavanja. Treća, uzdignutija pećina, ima otvor širine 5,5m i visine 3 m. Duboka je 7 m, širine i visine 3 m. Nema tragova zazidavanja. Zbog nedostatka opreme nismo razgledavali četvrtu pećinu, uzdignutu na 40-ak m udaljenosti desno od treće, kao niti vegetacijom zaklonjenu prostoriju u stijeni iznad donjih pećinica. Razgledali smo nasuprotno, oko 300 m jugoistočnije podnožje uvučenijeg procjepa litica iznad sipara. Ovdje se nalazi uzdignuti stjenoviti i nagnuti plato promjera oko 30 m, na čije smo tragove zazidavanja bili zavarani pogledom odozdo. Uz to, na cjelokupnoj površini sipara izostaju i ostaci keramike.

Pećinice nadomak Gospina tunela (fotografija: Marinko Tomasović)

koja je pregradila njihov ulaz. Desnoj pećinici sačuvani su u dužini od 1,40 m i visini 0,40 m, dok je u lijevoj zazidavanje preostalo kao rastresita struktura mjerljiva u dužini od 0,70 m i visini 0,30 m.

Nije lako reći u kakvom su vremenskom odnosu stajala ova minijturna pećinska staništa prema nizvodnijem staništu pustinjaka. Ukoliko im se zamišlja povezanost u pogledu graditeljski kompleksnijeg zahvata na uvučenijem položaju, tada je sagledljiva u odnosu glavnog pustinjačkog staništa i uzvodnijih, međusobno posve odjelitih samotnih ćelijica. Nevelikim prostorom, ne posve pristupačnim unatoč što su dvije u podnožnom dijelu litica, više odaju izgled mjesta korištenih od pustinjaka, nego li kakva privremena čovjekova staništa ili najnužnijeg zakloništa. Dojam

pojačava zazidavanje donjih prostorija, posve nefunkcionalno, ali nužno za dodatno odvajanje od vanjskog prostora. Međusobna blizina ovih udubljenja, kao umjetno načinjenih, unatoč odvojenosti pojedinaca u obraćanju Bogu upućuje i na potrebu zajedništva.

Prijedlog za iznijeto sagledavanje antičke gradnje i nedalekih pećinica uz Cetinu, kao pustinjačkih staništa u ranom kršćanstvu, traži dopunu i u arheološkim potvrdama. Po svemu sudeći, one će za nizvodniji položaj rezultirati tek spoznajama sadržajne naravi. Moguće su i korekcije po pitanju preciznijeg datiranja, ali prema iznijetom ne čini se izglednim drukčije tumačenje njihovog karaktera.

STARO KUČIČKO PLEME VUKASOVIĆI

1. DIO – DO KONCA 17. STOLJEĆA

1. Uvod

U osmom po redu broju *Zova rodnih ognjišta* objavili smo popis izbjeglica iz Studenaca smještenih u Kučice vjerojatno koncem ljeta 1685. (popis sastavljen ljeti 1686.). U tom je popisu na kraju navedeno deset kućičkih starosjedilačkih kuća, među kojima četiri Srdanovića i jedna Vukasovića.¹⁰ Potomaka članova ostalih pet: po jedne *Arstića*, *Dujmovića*, *Zebićića* i dviju *Grguričića*, odavno nema u Kućicama, a Vukasovići su tu ostali te s vremenom postali jednim od najbrojnijih kućičkih plemena. Po brojnosti dolaze odmah poslije Tomasovića.

U usmenoj predaji o Vukasovićima zapisanoj prema kazivanju Mate Radića i Joke Srdanovića oko g. 1910. oni bi, nakon što je tobože selo ostalo pusto izumiranjem kućičkih plemena Benčića, Margetića, Grguričića, Ilijaša, Roja, Dundića i drugih, stigli „iz Bosne, iz Ključa“ kao prvi od novih doseljenika. Jedan bi od tako doseljenih Vukasovića postao „zapovidnikom, knezom“. U daljnjem pripovijedanju slijedi čudna i smiješna priča o navodnoj ženidbi tobožnjeg kneza Vukasovića s nekom tepavom djevojkom iz Žrnovnice, koja bi ga, kad se je poslije na nju rasrdio, nazvala „srdanom“, a onda bi taj izraz postao najprije njegovim nadimkom, pa potom prezimenom njegovih potomaka, Srdanovića.

O toj je pričici već bilo govora u prikazu najstarije povijesti kućičkih Srdanovića, objavljenom u 26. broju *Zova*.¹¹ Ovdje samo

želimo još jasnije izraziti svoje mišljenje da su tu i takvu predaju u cijelosti izmislili kasniji potomci doseljenika iz imotskog kraja, i to vjerojatno tek na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Njom se je htjelo na pučki način omalovažiti Srdanoviće i Vukasoviće, potomke tada dvaju jedinih preostalih starosjedilačkih plemena. Smatramo naime sigurnim da to kazivanje, koje je ustvari rugalica poglavito Srdanovićima, a posredno i Vukasovićima, nije izišlo iz usta spomenutoga Joke Srdanovića nego Mate Radića. U svakom slučaju očito je da joj nedostaju značajke izvornosti. Plod je prilično nespretnoga kasnijeg domišljanja.

Komentirajući tada srž te priče, prema kojoj bi Srdanovići bili ogranak plemena Vukasovića, izjavili smo da je „po svemu sudeći točna upravo obratna pretpostavka, tj. da su „Vukasovići odyjetak najstarijega i nekoć najuglednijega kućičkog plemena Srdanovića“. To nismo iznijeli kao posve sigurnu tvrdnju nego kao više ili manje vjerojatnu mogućnost, ali kojoj je temelj – naglašavamo to sada – sasvim labav. Srdanovići su vrlo staro kućičko pleme, iz kojega su birani seoski knezovi, a ponekad i knezovi „Primorja svega“,¹² što nedvojbeno svjedoči da su već u srednjem vijeku pripadali primorskom plemstvu, dok Vukasovići nisu imali ni približno sličan ugled i status, a smatramo da bi ga svakako u određenoj mjeri imali, da su potekli od Srdanovića.

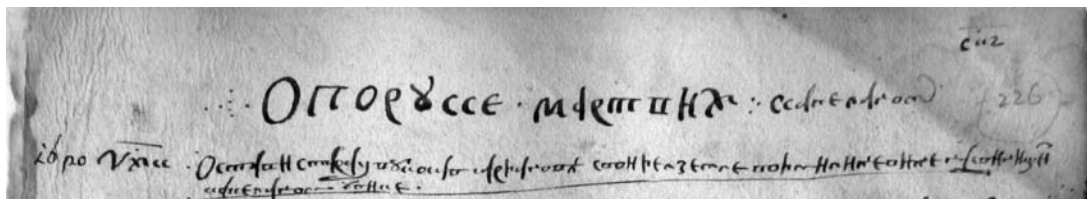
Na moguću pretpostavku da su Vukasovići možda postali od Srdanovića, bio nas je potakao zapis iz davne godine 1620. prepisan iz starijih spisa rukom don Marka Kadića

¹⁰ Usp. S. KOVAČIĆ, *Popis obitelji nastanjenih u selima Kučice, Svinišće i Slime sastavljen g. 1686., Zov rodnih ognjišta godište V. (1999.)* br. 1. (8.), str. 29.

¹¹ Isti, *Srdanovići – I. dio: do g. 1720., Zov rod-*

nih ognjišta godište XIV. (2008.) br. 1. (26.), str. 15.

¹² Usp. ondje, str. 16.

Zapis o ostavštini Vukosava Srdanovića iz g. 1620.

Kotrmanjića u matičnu knjigu nabavljenu g. 1636., i to u njezin odjeljak kojemu je naslov: „Oporuke martvih kapelanom“. Taj zapis glasi: 1620. – *Ostavi starac Vukosav Sardanović svoj del zemle pod Miličeviće na Vinišči kapelanom uike.*¹³ Tomu je, dakle, Srdanoviću osobno ime bilo Vukosav, a nedvojbeno je da je prezime Vukasović nastalo kao patronimik upravo od toga imena (Slično je prezime Srdanović nastalo od osobnog imena Srdan). Učinilo nam se je u prvi mah vjerojatnim da su Vukasovići potomci baš toga Vukosava, što sada, nakon ponovnog razmatranja, ne smatramo opravdanim zaključivanjem. Razlog je u tome, što su se u Kučićima i prije smrti toga Vukosava neki nazivali Vukasovićima. U slučaju da su bili njegovi sinovi, zacijelo bi im pridavali kraću odrednicu „Vukosavov“, a ne dužu „Vukasović“ (sažeto od *Vukosavović* radi lakšeg izgovora). Iz toga slijedi razuman zaključak da je drugi, duži, oblik nastao po nekome Vukosavu koji je živio možda i mnogo prije tog vremena, a taj nije, naravno, morao biti iz plemena Srdanovića.

U svezi s tim treba dodati da je osobno ime Vuk s različitim izvedenicama, od kojih je jedna i Vukosav, u srednjem i ranom novom vijeku bilo vrlo često u raznih slavenskih naroda, u germanskih također (u tom slučaju prema njihovoj riječi Wolf), a i drugih, pa i tako i Hrvata. U turskom popisu kućedomaćina u selima ondašnjega Primorja sastavljenom u godinama 1475.-1477. to je ime navedeno mnogo puta u različitim varijantama. Tako se je npr. posljednji od šesnaest kućičkih doma-

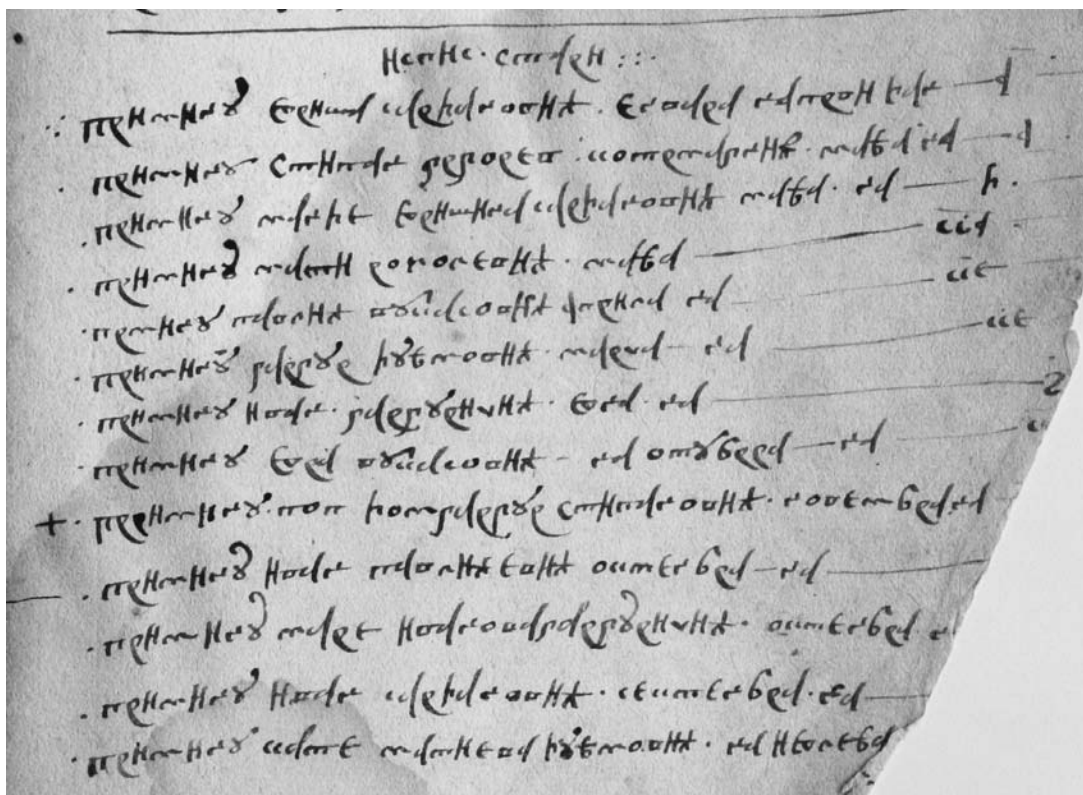
ćina zvao „Vukić sin Magaša“, a u susjednoj Rogoznici od također šesnaest domaćina dvojici je bilo ime Vuk i još po jednom Vukić i Vukač, dakle, četiri slučaja u tri varijante istoga osobnog imena, što je čak četvrtina od ukupnog broja domaćina. U nas se je tijekom novijih stoljeća to ime izgubilo, jer Hrvati su od vremena Tridentskog koncila svojoj djeci najradije davali imena kršćanskih svetaca, a čini se da su to i svećenici u doba promicanja katoličke obnove poslije Tridentskog koncila zahtijevali, ne stoga što bi načelno bili protiv narodnih imena nego što se je željelo da svatko dobije ime nekog sveca, koji će mu biti uzor i zaštitnik.

2. Prve vijesti o Vukasovićima u Kučićima

Prvi spomen Vukasovića, što sada znamo, nalazi se u parničkim spisima staroga splitskog arhiva pod nadnevkom 21. travnja 1540. Tu je kao svjedok naveden Marko Vukasović iz Kučića.¹⁴ Potom u najstarijem popisu umrlih Kučićana, a ti su preminuli tijekom desetak ili više godina koje su prethodile godini 1621. na petom mjestu piše: *Priminu Paulić Vukasović aprila na 25.* Nije navedena godina, ali po poretku mjeseci koji su tu za preminule navedeni, a počinju više puta iznova od siječnja pa dalje uključivo do g. 1620., od koje su upisivane i godine, dade se s velikom vjerojatnošću zaključiti da je on umro najkasnije g. 1614. Na osmom mjestu je upisan *Juraj Vukasović*, koji je umro 26. listopada, oko g. 1615. Vrijedno je pri tom spomenuti da su u knjizi obljetnica naših pokojnika zvanj „mrtvar“ pod gore navedenim

¹³ Državni arhiv Zadar, Matična knjiga br. 1257., list 118r. Godina toga zapisa napisana je najprije arapskim brojkama, a potom i slovima hrvatske ćirilice „č.h.k.“ u značenju njihove brojne vrijednosti.

¹⁴ Državni arhiv Zadar, Arhiv stare splitske općine, kut. 82, sveščić 1/1, f. 217r.

Najstariji popis („ispis stari“) preminulih Kučićana (prva desetljeća 17. st.)

nadnevcima upisana imena obojice („Pava“ i „Jura“) na prvom mjestu među imenima umrlih toga dana. Iz novijeg prijepisa te vrlo stare knjige i sada se svake nedjelje na župnoj misi čitaju imena preminulih tijekom sljedećeg tjedna. Nekoć se je za to čitanje rabio izraz „obhodni dnevi“, što je razumljivo, jer za taj je stari običaj glavno bilo da se imena pokojnih spomenu na dan njihove smrti ili ukopa pa ih se tom prigodom uključi u molitve cijele župne zajednice, bez obzira na godine njihova preminuća. Stoga u mrtvare sve do novijih vremena godine preminuća nisu upisivane.

3. Nepotpunost podataka iz 17. stoljeća onemogućuje određivanje sigurnih rodoslovnih veza

Toliko je malo Vukasovića upisano u staru matičnu knjigu do g. 1688. i na tako nedovoljno određen način, da ih nije moguće ni s

približnom sigurnošću ugraditi u rodoslovno stablo. Malo ih je upisano stoga što tadašnji župnici zbog raznih uzroka nisu, nažalost, unijeli matične upise o većem broju krštenja, vjenčanja i smrtnih slučajeva. Uz to, nakon turske odmazde izvršene oko g. 1646. nije u Kučićima tijekom većeg broja godina, čini se, nitko trajno živio, pa tada tu nije ni bilo krštenja, vjenčanja i sprovoda, a onda, naravno, ni župnika, pa nije moglo biti ni matičnih upisa. Gdje su tadašnji Kučićani, pa tako i Vukasovići, živjeli u izbjeglištvu nije poznato.

Tako se iz razdoblja do g. 1688. u odjeljku za upisivanje podataka o krštenima stare matične knjige nalaze upisi o samo dvojici krštenika iz Vukasovića. To su Grgur Vukasović sin Ivanišev, kršten 10. studenoga 1626., i Pavao Vukasović sin Matijev i Anin, kršten 23. siječnja 1645. U odjeljku za podatke o vjenčanjima navedeno je samo vjenčanje Kate kćeri Ivaniša Vukasovića, koja se je 17. rujna 1636. udala za Jurja Cvitanovića iz Rogoznice, a u

onome za upise o umrlima, uz dvojicu čije smo šture podatke već naveli (Pavlića i Jurja), još su samo dvojica: Matij, koji je g. 1621. napravio oporuku, a preminuo 20. ožujka 1622., i Mare, koja je preminula 6. studenoga 1625. Štoviše, podaci sadržani u tim tako rijetkim upisima nisu dostatni za utvrđivanje genealoških veza. U više puta spomenutoj našoj staroj matici, jedinoj sačuvanoj, nije do g. 1688. gotovo nikad navedeno ime majke krštenoga djeteta i vjenčanih zaručnika i zaručnice. Za umrle, ako su umrli kao odrasli, nije stavljano ni očevo ime, a samo ponekad je poblizje navedena dob u kojoj su umrli. Župnicima se ti podaci nisu činili važnima, jer u župi je tada i onako sve to bilo svima poznato, ali nama bi sad bili dragocjeni. Razlog je tog nepotpunosti upisa u tome što su se tadašnji župnici, općenito a ne samo naši, u vođenju matičnih knjiga tek uhodavali. Prije druge polovice 16. stoljeća od njih se to nije tražilo. Najstariji matični upisi o Vukasovićima glase ovako:

- 1626. novembra // na 10. — *Ja do/n/ Marko Kotrmagnić krstih sina Ivaniša Vukasovića Gargura; pravo roen po matrimoniu //.* Kumovi Jura Sardanovića i Klara žena knezova Sardanovića. U S. Luci.
- 1645. envara na 23. — *Ja do/n/ Marko Kotrmagnić krstih sina Matia Ivaniševa Vukasovića i Anina, komu ime Pava; pravo roen po matrimoniju; i biše kumovi voivoda Gargo Sardanović i Jele žena negova Sardanović. U c/rkvi/ S. Luci.*
- 1636. šetenbra na 17. — *Ja pop Marko Kotromanić združih u matrimonij po zakonu svete Crikve Jurja Cvitanovića iz Rogoznice i Katu kćer Ivaniša Vukasovića iz Kučić očito prid svidoci mnogimi u crikvi svetoga Luke u Kučići.*
- 1622. priminu Mati Vukasović marča na 20. 1622.
- 1625. priminu Mare Jurjeva Vukasović novembra na 6.

U staroj je omiškoj matičnoj knjizi vjenčanih upisano da je 13. travnja 1619. u toj župi vjenčan Nikola Vukasović s Ivanicom Dagela,

ali ni tadašnji omiški župnik nije, nažalost, zapisano ime Nikolinih roditelja, njegovu dob i slično. Što je poslije bilo s tim Vukasovićem, gdje je živio i je li imao potomaka, nije poznato.

Iz svih je, dakle, navedenih upisa, tako rijetkih i nepotpunih, moguće posve sigurno doznati samo za dvije Vukasovića obitelji kojima su se u Kučićima tijekom prve polovice 17. stoljeća rađala djeca. Prvoj od njih, starijoj, zna se posve sigurno samo očevo ime: **Ivaniš**, te da je imala barem troje djece: sinove **Matija** (Matu) rođenog nepoznate godine i **Grgu** rođenog 1626., i kćer **Katu**, rođenu nepoznate godine, a udanu g. 1636. Drugoj su od tih dviju obitelji, mlađoj, poznata imena obaju roditelja: Matij i Ana, a i to da su oni imali sina **Pavla** rođenog g. 1645. Ti su Vukasovići pripadali trima izravnim pokoljenjima: prvo je Ivaniš, drugo sin mu Mate koji je oženio Anu (njevino prijašnje prezime nije upisano), treće Pavao, Matin i Anin sin, a Ivanišev unuk. Toliko je jasno, ali je nemoguće s potrebnom sigurnošću odrediti Ivaniševu rodoslovnu vezu s četvoricom Vukasovića koji se spominju prije njega, već spomenutima: Pavličem i Jurjem, umrlima prije g. 1620., Matom umrlim g. 1622. i Nikolom vjenčanim 1619. u Omišu, odnosno koji je od njih Ivanišu bio djed, otac ili stric, brat ili rođak. Nepoznato je i to, što je poslije bilo s Grgom Ivaniševim, je li umro kao dijete ili je odrastao te možda u nekom drugom mjestu ostavio potomstvo. Isto tako nije moguće sigurno reći, postoji li izravna veza tih starijih Vukasovića, o kojima imamo kakve-takve podatke (Ivaniš, Mate, Pavao) s onima iz posljednje četvrtine toga stoljeća, o kojima se zna više.

Nekoliko podataka o kumovanju pojedinih Vukasovića pripadnicima drugih rodova, navedenih u matičnim upisima iz razdoblja 1662.-1677., ne rasvjetljuje u većoj mjeri spomenute nepoznanice. Ipak iz njih možemo zaključiti s prilično velikom vjerojatnošću da je ženi spomnutoga Ivaniša Vukasovića bilo ime Družijana te da su oboje živjeli barem do 5. siječnja 1662. (Tada je krsnom kumom bila „Družiana žena Ivaniša Vukasovića

Dio sela Kučića na mletačkoj mapi - zemljišne čestice i kuće shematizirano prikazane, neki nazivi pobrkani (mjesto Kučiće - Kozica, mjesto Podvornice - Sitnice)

vića“), zatim da je njihov sin Mate umro prije 3. ožujka 1664. (Tada je krsnom kumom bila „Ana žena pokojnoga Matija Vukasovića“), da je Pave Vukasović, vjerojatno baš onaj Martin i Anin, imao kćer Družijanu krštenju 31. ožujka 1675. te napokon da je ta Ane živjela barem do 10. kolovoza 1677. (Tada je kumovala „Ana Vukasović“). Šteta je što ni u tim upisima nema posve preciznih odrednica na temelju kojih bi se moglo sigurno znati, jesu li Družijana i Ane, koje su navedene kao kume, zaista bile žene spomenutih Vukasovića ili se možda radi o nekim drugim osobama istog imena i prezimena, što je manje vjerojatno. U upisu o krštenju male Družijane nema imena njezine majke, a ni o njoj ni o njezinu ocu Pavi nije poslije ništa drugo upisano.

4. Jesu li Pavličevići navedeni u staroj matici tijekom 17. stoljeća možda potomci Pavlića Vukasovića umrlog oko g. 1614.

U kučićkoj se staroj matičnoj knjizi u raznim upisima do g. 1645. relativno često pojavljuje prezime Pavličević, a poslije g. 1645. samo jednom, i to 20. listopada 1688., kad je Mijovijo Pavličević glavninu svog imanja oporučno ostavio Frani Srdanoviću zato što je u njegovoj kući dohranjen do smrti, njegovom brigom sproveden i ukopan.¹⁵ Iz tih je podataka jasno, da taj Mijovijo nije imao vlastitih potomaka, pa bi prema tome bio posljednji Pavličević u našem selu.

To je prezime nastalo od nama danas neobičnog osobnog imena Pavlić (umanjenica od Pavao), pa smo g. 2003. pišući o Pavličevićima iznijeli pretpostavku da su oni možda bili ogranak Vukasovića, i to baš potomci

¹⁵ O tome i Pavličevićima općenito vidi u: S. Kovačić, *Prezimana kojih je u Kučićima nekoć bilo pa nestalo*, Zov RO 2003., br. 1 (16) str. 36.

Pavlića Vukasovića umrlog u Kučićima oko g. 1614. Usudili smo se tada napisati i to da je možda Stipan Vukasović, koji je u popisu starosjedilačkih domaćinstava u Kučićima sastavljenom g. 1686. naveden kao domaćin tada jedine Vukasovića kuće, istovjetan sa „Stipanom Ivanovim Pavličevićem“, koji je u staroj matičnoj knjizi naveden pod g. 1639. kao svjedok za oporuku starca Jakova Pavličevića.¹⁶ Navedene pretpostavke nisu po sebi nemoguće,¹⁷ ali su bile odveć smione. Razlog je u tome što smo naknadno pronašli gore navedeni spomen Marka Vukasovića iz g. 1540., a g. 1593. u jednom omiškom dokumentu spominje se „Ivan Pavličević“. Taj je Ivan umro oko g. 1616., malo poslije Pavlića Vukasovića, pa on nije mogao po njegovu imenu dobiti prezime Pavličević. Osim toga, djeca Stipana Vukasovića rađana su sedamdesetih godina 17. stoljeća, a spomenuti bi Stipan Pavličević, koji je kao odrastao čovjek bio svjedok 1639., u doba rađanja Stipanove djece oko 1675. već morao biti u dobi od šezdesetak godina.

5. Domaćinstvo Stipana Vukasovića u posljednjoj četvrtini 17. stoljeća

Nakon svega što je rečeno jasno je da, ako za utvrđivanje međusobnih rodoslovnih veza kućičkih Vukasovića hoćemo imati dovoljno sigurnu povijesnu utemeljenost, ne preostaje nam drugo nego početi s rodoslovljima tek od posljednje četvrtine 17. stoljeća, od kada raspolažemo s koliko-toliko potpunijim podacima. To praktički znači od **STIPANA VUKASOVIĆA**. Poznato je da je on g. 1686. bio domaćin tada jedine Vukasovića

kuće u kojoj je živjelo osmero članova. Svi su oni, naravno, pripadali istom rodu, što po sebi ne mora značiti da su bili članovi iste uže obitelji.

U matičnoj knjizi nema upisa o **Stipanu** rođenju i krštenju, pa tako nisu poznata imena njegovih roditelja. Sigurno je da mu je ženi bilo ime **Jelina** (Na krštenju 1. V. 1693. kumovala je „Jelina žena Stipana Vukasovića“). Umrli su: on 29. ožujka 1696., a ona 16. travnja 1716. Podataka o njihovu vjenčanju nema, pa nije poznato gdje i kad su vjenčani, mjesto njezina rođenja, a ni ime i prezime roditelja.

Nejasno je i tko je bio **NIKOLA** Vukasović, koji je umro 19. siječnja 1699., jer u matičnom upisu o tome nisu navedena imena njegovih roditelja, niti je naznačena njegova tadašnja životna dob. On je prema tome Stipanu mogao biti sin, ali isto tako mlađi brat, čak i otac.

Sigurno je da su Stipanovi sinovi bili **IVAN** i **JURE**, iako nema matičnih podataka o njihovu krštenju. Zapisano je to prigodom njihovih vjenčanja. Nije moguće sa sigurnošću odrediti, jesu li **MATE** i **ANTON** također bili Stipanu sinovi, ili možda sinovci, kojima je možda otac bio Nikola. Drugi od te dvojice, **ANTE**, spomenut je pod nadnevkom 25. listopada 1700. (bez naznake očeva imena) kao kum na jednom vjenčaju i više mu nigdje nema spomena.

6. Razvoj samostalnih domaćinstava i porast broja osoba u Vukasovića do g. 1925.

Mate je prvi od svih članova Stipanove kuće osnovao vlastitu obitelj, i to već prije Stipanove smrti. Stanovitu vjerojatnost pretpostavci da je bio sin Stipanov potkrjepljuje to što je svomu sinu prvorođencu dao ime Stipan. Međutim, u prilog pretpostavci da je mu je možda ipak bio sinovac govori to što nedugo poslije Stipanove i Nikoline smrti nije živio u kućnoj zajednici sa spomenutima Ivanom i Jurom nego napose. To doznajemo iz popisa Kućićana koji su g. 1703. podmirili državnu desetinu. Mate je tada u ime svoje kuće pre-

¹⁶ Ondje.

¹⁷ Više puta je u prošlim obradama prezimena napominjano da su prezimena u to doba, pa i tijekom cijeloga 18. stoljeća, lako prelazila u nova nastala po očevu imenu (rjeđe majčinu), odnosno nekom nadimku ili zanatu. Događalo se je da se nakon stanovitog vremena vrate na staro, jer svaki je župnik tada u matičnim upisima slobodno rabio prezimenski naziv pod kojim se u toj župi pojedinu osobu, prema njegovu mišljenju, trenutno najbolje raspoznavalo.

dao zakupniku dvije kvarte pšenice, pet kvarti ječma, tri prosa i jednu boba, a Ivan u ime druge Vukasovića kuće dvije kvarte pšenice, četiri ječma, dvije prosa i jednu bara i pira.

U popisima iz godina 1725. i 1727. tri su samostalna domaćinstva: Matino od 12 pa 13 čeljadi, Jurino od 7 pa 8 i Ivanovo u oba popisa od 7 (svih Vukasovića 26 pa 28).

Isti je broj njihovih domaćinstava naveden i u dokumentu o reviziji površine zemljišnih čestica dobivenih na ploduživanje sastavljenom g. 1753. ili 1754., samo što su na čelo prvih dviju kuća namjesto u međuvremenu preminulih Mate i Jure došli njihovi sinovi Grgo i Nikola.

U popisu kućedomaćina koji su 20. prosinca 1782. posudili po nešto novaca od crkovinarstva Sv. Luke, Vukasovići su šesteroica. Trojica su Ivani (Ni jednomu nije, nažalost, navedeno očevo ime!), od kojih je prvi imao deseto čeljadi, drugi osmero, treći troje. Ostali su Mijo s osmero čeljadi, Dujam s četvero i Luka s petero, što znači da je tada u Kučićima bilo ukupno trideset i osmero Vukasovića.

U državnom popisu sastavljenom g. 1799. također je navedeno šest domaćinstava kućićkih Vukasovića, a kućedomaćini su tada bili: Luka (jedanaestero čeljadi), Frane (petero), Ivan (šestero), Luka (sedmero), Grgo (troje) i Šimun (dvoje). Ukupan je broj Vukasovića, mjesto da od g. 1782. do 1799. poraste, opao za petero. Razlog je nedvojbeno u umiranju od gladi tijekom tragičnog proljeća g. 1783. i zbog prethodnog bježanja nekih u Bosnu i drugamo, kako bi preživjeli tu pošast.

U doba austrijske katastarske izmjere i sastavljanja posjedovnih knjiga navedeni su sljedeći kućedomaćini Vukasovići: Mate i Mate pok. Petra, Jure, Andrija, Mijo i Mijo pok. Ivana, Šimun, Ivan i Ivan pok. Jure, Nikola pok. Luke, Jakov, Jozip i Grgo. Šteta je što nisu svima zapisivali očevo ime nego samo nekima, zbog čega nastaje dvojba, jesu li Mate pok. Petra i samo Mate, Mijo pok. Ivana i samo Mijo, Ivan i Ivan pok. Jure bili po dvojica različitih domaćina ili je jednom

te istom nekad stavljanu samo ime, a nekad dodavano i očevo. Vjerojatnijim smatramo da su po dvojica različitih. U tom slučaju bi svih Vukasovića kuća tada bilo 13, a u protivnom 10.

Sličnih popisa u kojima bi bili navedeni Vukasovići poslije toga nema. Za kraj navodimo statistički broj domaćinstava koja su u godinama 1901. i 1925. bila u Mačkovcu i u Lušnici iz biskupijskih godišnjaka za navedene godine¹⁸ (U starijim godišnjacima od 1840. do 1897. nije bio tako razrađenih statističkih podataka!). Na početku 20. stoljeća, g. 1900., u Mačkovcu je u dvije kuće živjelo 30 osoba, a u Lušnici u 14 kuća 95 osoba (ukupno 16 kuća, 125 osoba). Na kraju prve četvrtine toga stoljeća g. 1925. u Mačkovcu su bile u 6 domaćinstava 32 osobe, a u Lušnici na Povilu 82 osobe u 17 domaćinstava (ukupno 23 domaćinstva, a 99 osoba). Usporedbom podataka vidi se da se je broj domaćinstava u oba zaselka povećao, u Mačkovcu nešto malo i broj osoba, a u Lušnici smanjio. Razlog su smanjivanja, a ne očekivanog znatnijeg porasta, donekle stradanja na ratištima tijekom I. svjetskog rata, a mnogo više tadašnji val iseljavanja u južnu Ameriku i u Slavoniju. U drugoj polovici 20. stoljeća iseljavanje je, manje u inozemstvo, a više u razne hrvatske gradove, bilo u tolikom porastu, da je Mačkovac spao na par osoba (Neki su već prije II. svjetskog rata iz toga planinskog zaselka sišli i na glavnu cestu!), a i u Lušnici danas ne živi mnogo više od jedne petine broja onih koji su tu pod planinskom kosom imali boravište na smjeni 19. i 20. stoljeća.

NAPOMENA: Rodoslovlja će biti objavljena u sljedećem broju našega župnog lista!

¹⁸ U to su doba izlazili pod latinskim naslovom: *Status personalis et localis Dioecesis Spalatensis et Makarensis*. Prekid je bio u godinama 1913.-1924., a posljednji te vrste izišao je g. 1925..

CRTICE IZ ŽIVOTA

Jedan moj mještаниn, fakultetski obrazovan čovjek, vodeći računa o mojim godinama, koje su se nabrojile, i mom prilično dobrom pamćenju, zamolio me je da „progovorim perom“ i napišem barem neke crtice iz povijesti naše župe.

Nisam to odmah prihvatio zbog mogućih političkih tumačenja, koja sam po svaku cijenu želio izbjeći. Nedavno mi je jedan naš „ugledni župljanin“ u slobodnom razgovoru o svemu i svačemu preporučio da mu udovoljim želji, pa ću i pokušati na papir preneti neka sjećanja iz moga života, te života naše župe i sela koja su mi još u pamćenju. Za početak par riječi o sebi:

Rodio sam se u veljači 1921. godine. Odmah po rođenju babica me prozvala Šimunom, a nakon sedam dana krstili su me imenom Bogoljub. Kasnije su me nazivali Ljubom.

Još kao dijete volio sam gledati slike iz kalendara sv. Jerolima. Kasnije sam zavolio i knjige. U ruke mi je već kao dječaku došla knjiga „Vještina živjeti“ od 355 stranica. Čitajući je stjecao sam prve spoznaje o životu. Ta mi je knjiga bila prava učiteljica o životu, mogu reći da je to i danas. Neki su mi se sadržaji iz nje duboko zasjekli u pamćenje.

Zanimala me je u mladosti i crkvena povijest. Prva knjiga koja me je s tim na svoj način upoznala bio je roman “Quo vadis, Domine?”, zatim Danteov spjev, u kojem se na pjesnički način opisuje raj, čistilište i pakao. Mnogo knjiga, do kojih se u to vrijeme moglo doći, prošlo mi je kroz ruke.

Godine 1964. išao sam raditi i živjeti u Njemačku, tamo sam upoznao fra Berislava Nikića i njegovu bogatu knjižnicu. Trudio sam se pročitati svakog tjedna barem po jednu knjigu iz te knjižnice. Tako sam s velikim zanimanjem pročitao “Povijest Hrvata”,

a tijekom tih deset godina i mnoge druge knjige s područja znanosti, beletristike (romani i sl.).

Na pamet mi često padaju i neke mudre izreke. Već su poznate, ali ih je uvijek dobro ponoviti i bolje zapamtiti:

- *Vrijeme je zlato.*

- *Izgubljeno vrijeme ne može se vratiti.*

- *U radiše svega biše, u štedišu još i više.*

- *Traži konja debeloga vrata i djevojku kakva joj je majka.*

- *Nitko ne može pogaziti čovjeka kao on sam sebe.*

- *Bog ne plaća svake subote.*

Jedna od tih je i: *Poslije smrti pokajanja nema*, pa sada molim Gospodina da mi bude milostiv.

Ovaj svoj prilog želim završiti stihovima poznatoga hrvatskog pjesnika:

*Oj, budi svoj, jer čitav stvoren jesi,
U grudim' nosiš brate srce cijelo,
Ne kloni duhom i da nisi mlitav,
put vedra neba digni svoje čelo i budi svoj!*

P.S.

- Hvala darovatelju *Katekizma katoličke crkve*. Katekizam preporučam svakome vjerniku.

Šimun Bogoljub

UČENIČKI RADOVI NA TEMU SVETI LUKA I BLAGDAN SVETOGA LUKE U KUČIĆIMA 2012. G.

Sv. Luka je zaštitnik župe Kučiće. Moja baka, koja je rođena u Kučićima, pričala mi je kako se sveti Luka slavio prije 60 godina.

Mještani sela Kučiće s radošću slave taj dan. Svake godine na taj blagdan je sv. misa i procesija s kipom sv. Luke. Poslije mise u svakoj obitelji bio je svečani ručak, dolazila je rodbina i prijatelji iz okolnih mjesta. Ručak je bio svečan i bogat, prepun naših domaćih plodova. Bilo je: pršuta, sira, pečenja, juhe, plisnaca, kruha ispod peke i sl. Poslije ručka su se zabavljali igranjem karata i pjesmom. Uvečer u središtu sela održavao se ples. Na plesu su se rađale nove ljubavi, nova prijateljstva i poznanstva. U kasnim se satima pješice

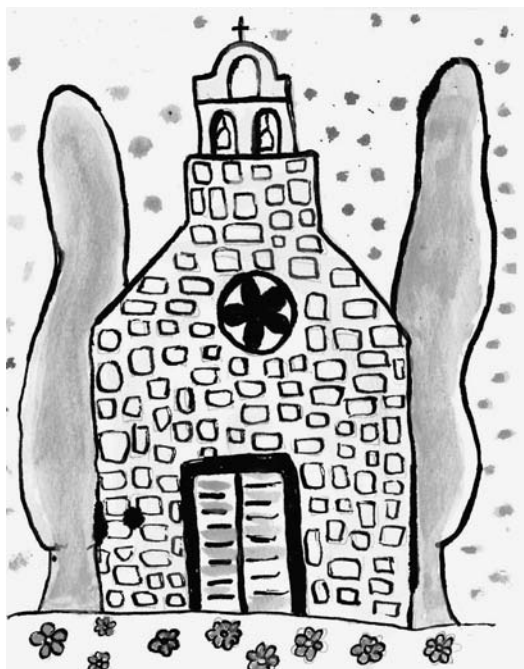
s pjesmom išlo kući. Taj se događaj pamtio i ponavljao.

Kažimir Souulj, 5. r.

Dugo sam čekala blagdan sv. Luke. Stigao je! Obukla sam se i spustila na doručak. Dok sam doručkovala, djed mi je čestitao Blagdan svetog Luke i ja sam njemu čestitala. Malo sam gledala televiziju pa sam onda ručala.

Iza ručka ponavljala sam gradivo za sutrašnji dan. Onda smo moja obitelj i ja išli na misu. Misa je bila lijepa i svjeda mi se propovijed. Poslije mise otišli smo u dvoranu gledati predstavu i pjevati pjesme. Moji prijatelji i ja prvo smo pjevali himnu, a nakon toga su uče-

Vlatka Topić, 8. r.

nici 2. i 3. razreda pjevali lijepu pjesmu *Isus u jutro, Isus u podne*. Onda su nastupili učenici 1. razreda, pa učenici 4. razreda te na kraju učenici od 5. do 8. razreda s pjesmom *Kad Isus dolazi između nas*. Slijedilo je ono najbolje, predstava *Romeo i Julija*. Kad je završila predstava, bila je prezentacija. Poslije sam išla kući, a onda u krevet. I tako sam provela Blagdan svetog Luke zaštitnika moga sela. Na kraju sam zahvalila svetom Luki, jer mu se pomolim kada sam u nevolji.

Petra Kovačić, 5. r.

Stigao je Blagdan sv. Luke. Svi smo ga nestrpljivo iščekivali. Ujutro sam se probudio i doručkovao. Malo sam se igrao, a zatim učio i čitao lektiru. Tako je brzo došlo vrijeme ručka.

Nakon ručka moja obitelj i ja spremali smo se za svetu misu. Misa je bila svečana. Bilo je puno ljudi. Nakon mise slijedila je procesija oko crkve s kipom sv. Luke. Nakon procesije svi smo nestrpljivo iščekivali predstavu *Kućički Romeo i Julija*. Osim predstave učenici ostalih razreda pjevali su duhovne pjesme. Nakon završetka predstave učiteljica je prikazala

prezentaciju: *Što je za mene baština*. Poslije svega polako smo se razišli i krenuli kućama. Ovaj dan je za mene bio poseban, zato jedva čekam ponovno blagdan sv. Luke.

Stipe Bartulović, 5. r.

Svake godine obilježava se Blagdan sv. Luke. Za mene je to najdraži dan. Tada su svi sretni i cijeli dan je svečan. Posebno ću pamtiti ovogodišnjeg Svetog Luku. Ujutro sam se probudila, a u kuhinji me čekao moj najdraži doručak. Nakon doručka malo sam pospremila kuću pa kod rodbine na ručak. Popodne smo svi otišli na misu. Na kraju dana slijedila je moja prva predstava u životu: *Kućički Romeo i Julija*. Cijeli dan ponavljala sam tekst da ne bih zaboravila. Ali nije samo strah da zaboravim bio prisutan, već sam imala i tremu. Tu je bila moja najbolja prijateljica Magdalena, ona mi je pomogla da savladam tremu. Ona je jedna od najboljih glumica i već je nastupala mnogo puta. Tu je bila moja učiteljica koja mi je puno pomogla i ohrabrila me,

dala mi je lijep i koristan savjet. Rekla mi je: „Ne boj, se nitko u publici ne zna tvoj tekst.“ To me umirilo. No kada su ljudi polako dolazili, opet se u meni probudila trema. Tada sam otišla do svlačionice, pogledala se u ogledalo i rekla sama sebi: „Ja mogu, ja hoću, ja vjerujem!“ To mi je puno pomoglo i tako sam sretno i mirno otišla na pozornicu i odglumila. Kada sam završila, dobila sam najveći pljesak. Je li razlog to što sam tako dobro glumila ili je bila cijela moja obitelj, ne znam. Jedno znam, kada sljedeće godine bude Sveti Luka, nadam se da više neću imati tremu!

Ana Vukasović (I), 6. r.

Ove mi je godine predstava na Sv. Luku bila odlična. Svake godine nešto drugo, zabavnije i smješnije, pa je takva bila i ova. Ove godine mi je bilo prvi put da glumim u predstavi na Sv. Luku. Kada sam ušla u dvoranu gdje se glumi, bila je velika zbrka, svi su vikali i tresli se od treme, a ja također. Došli su gledatelji i sve ih je bilo više iz minute u minutu, a ja sam se još više tresla iz sekunde u sekundu. Počela je predstava i

polako smo izlazili na pozornicu i glumili. Na svakome se vidjelo da se boji da ne zaboravi tekst ili da padne... Došla sam i ja na red. Toliko sam se bojala i imala tremu da sam jednostavno htjela otići i reći da neću glumiti. Žurila sam u tekstu i pokretima samo da što prije završim i otiđem. Publika je pljeskala i smijala se, valjda je to bio znak da smo bili dobri. Poslije predstave mnogi su rekli da smo bili zanimljivi i da je predstava odlična. Tako sam se sama sebi nasmijala i vidjela da je sve dobro prošlo i da se ništa strašno nije dogodilo. Za mene je ovo bio „show“ koji još nisam doživjela, ali sam se dobro snašla. Odlučila sam da ću i sljedeće godine glumiti i zabavljati se sa svojim prijateljima.

Ana Vukasović (D), 6. r.

Na Blagdan svetog Luke bila sam jako uzbuđena. Molila sam mu se da mi pomogne svladati strah. Po prvi put sam se upisala u Dramsko-recitatorsku skupinu. Puno sam uvježbavala tekst za nastup. Mamu i tatu sam molila da me saslušaju i kažu što im se sviđa, a što ne u mome nastupu. A oni

su govorili: "Opusti se, ti sama znaš najbolje. Napravi onako kako ti misliš da je najbolje." A ja sam ih poslušala, ali mi nije puno pomoglo. Nakon par minuta opet sam bila uzbuđena i napeta u iščekivanju svog nastupa. Poslije mise uputila sam se prema Dramskoj skupini i imala sam strah. I sto misli u glavi: *Što ako pogriješim, koliko će ljudi biti* i druga pitanja. Kad je došlo vrijeme za moj nastup, imala sam trnce u rukama i nogama. Ali kad sam počela govoriti, sve je išlo odlično. Ljude koje znam pohvalili su me, a ja sam se samo smiješila. Kad sam došla doma, najprije sam se pogledala u ogledalo. Bila sam cijela crvena i žarila kao peć preko zime od sreće. Tako sam uz pomoć svetog Luke uspjela svladati svog najvećeg neprijatelja, a to je STRAH.

Darinka Vukasović, 6. r.

Odbrojavala sam dane do Svetog Luke. Svaki dan izgledao je kao vječnost, sati kao godine, a minute kao mjeseci. No unatoč svemu tome blagdan sv. Luke je ipak došao, a s njim i naša predstava pod nazivom *Kučićki Romeo i Julija*. Ujutro kad sam se probudila obukla sam se i razveselila što danas nema nastave. Sišla sam u dnevni boravak gledati crtiće. Doručkovala sam i

otišla s mamom na groblje urediti grob. Došao je ručak i svi smo zajedno ručali. Poslije ručka napravili smo kolač i otišli se spremati za misu.

Na misi je bila jako lijepa propovijed o sv. Luki. U 18.00 sati spustili smo se u dvoranu i jednom ponovili predstavu. Svi smo u sebi ponavljali tekst, ali nismo imali tremu. Predstava je počela. Prva na redu bila je himna, iza nje bilo je još par izvedbi, a onda je došao red i na našu predstavu. Svi smo odlično odglumili svoje uloge i izveli predstavu gotovo savršeno. Poslije nje slijedila je prezentacija o radu naše zadruge. Na putu prema kući čula sam mnogo pohvala i to me je jako razveselilo. Tako je protekao još jedan Blagdan sv. Luke, no ove godine još ljepši nego prije.

Paula Kovačić, 7. r.

Umom kraju svi radosno očekujemo Dan sv. Luke jer je on zaštitnik našeg sela. Dan prije pripremaju se kolači, a na taj dan očekujemo rodbinu i prijatelje.

Mi učenici na Sv. Luku nemamo nastavu, a to nas djecu sve jako veseli. To jutro idemo na groblje, nosimo cvijeće i zapalimo svijeće za naše pokojne. Okupimo se svi za ručak koji traje malo duže nego običnim danom. Po-

slijepodne se pripremamo za svečanu misu. Evo kako je izgledao ovogodišnji Blagdan sv. Luke. Brzo je došlo sedamnaest sati i svi smo bili u crkvi. U crkvi sam bila sa svojim prijateljicama, a vidjeli smo i neke naše učitelje. Bilo nam je jako drago što i oni poštuju naš dan. U crkvi je bilo dosta ljudi pa čak i onih koji dugo ne žive u selu, ali imaju neke veze sa selom. Misa je počela s procesijom oko crkve sv. Luke, a na misi su pjevali naši crkveni pjevači. Moj razred je otišao malo ranije nego je završila misa jer je za nas taj dan bio po nečemu poseban. Naša Dramsko-recitatorska skupina u kojoj sudjelujem i ja imala je predstavu u čast sv. Luke. Program je započeo himnom i pjesmama koje su pripremili niži razredi. A onda je počela predstava *Naš Romeo i Julija* koju smo nestrpljivo iščekivali. U predstavi su neke scene bile smiješne pa smo dobili veliki pljesak od naših gledatelja. Nakon predstave naša učiteljica iz biologije prikazala je prezentaciju *Što je za mene baština*. To je jako zainteresiralo naše roditelje i starije osobe. Iza predstave polako smo se razilazili svojim kućama.

Meni se jako svidio Dan sv. Luke jer je selo bilo življe i veselije nego inače. Jedva čekam da bude još bolje dogodine.

Vanessa Bartulović, 7. r.

Svaki Kućicanin koji se osjeća tužno, razočarano i usamljeno zna gdje će pronaći utjehu i radost. U takvim trenucima društvo potraži kod sv. Luke. Upravo zato je za svakog Kućicanina 18. listopada dan iznimne važnosti. To je dan posvećen našem zaštitniku. Kao i svake godine djeca iz škole pripremaju razne pjesme, predstave i recitacije na tu temu.

To jutro bili smo jako uzbuđeni, ali i sretni. Ta nas je uzbuđenost držala sve do popodne. Obukli smo se i žurnim korakom krenuli na misu. Iz minute u minutu postajali smo sve nestrpljiviji. Malo prije završetka mise krenuli smo u dvoranu pripremiti se za predstavu. Put je brzo prošao uz šalu i smijeh. Ušli smo u dvoranu i počeli se oblačiti. Malo po malo dvorana se sve više popunjavala i svi su zauzeli svoja mjesta. Program je započeo himnom. Nakon brojnih pjesmica i recitacija nižih razreda, stigli smo mi s našom predstavom *Romeo i Julija* na kućički način. Na kraju svi smo bili veoma zadovoljni i sretni jer je sve dobro prošlo. Svi su bili oduševljeni predstavom i prezentacijom učeničke zadruge *Što je za mene baština*. Nakon gromoglasnog pljeska, dvorana se praznila. Svi smo krenuli kući sa smiješkom na licu. Ostatak večeri nam je bio ispunjen Lukinom radošću. Hvala ti, sveti Luka, što si s nama u sreći i veselju, u patnji i boli. Hvala ti što uvijek nađeš vremena za svakog od nas i što nas pratiš na našem putu odrastanja.

Zajednički rad, učenici 8. r.

PJESMICE I KRAĆI SASTAVI

VJERA JE ZA MENE

Vjera je kao pjesma i pjesnik.
Ona je instrument, a ja glazba.
Ona je kralj, a ja izaslanik.
Volim je kao svoju sestru.

*Marina Souvlj, 4.c.
OŠ "Josip Pupačić" Omiš*

JESEN U ŠUMI

Kada je došla jesen sve se prominilo. Došle su oluje, jake kiše i jaki vetrovi. Otpalo je lišće. Čuju se potoci. U šumi restu šaravite gljive.

Luka Vukasović, 2. r.

ZELENA PRIČA

Bilo je proljeće. Cvrkutale su ptice. Sve se zelenilo. Šuma je dobila novo lišće. Izrasla je nova zelena trava. U toj se šumi igrao dječak zelenih očiju. S njim je bio njegov prijatelj u zelenoj jaketi. Zelena je boja radosti.

Ante Šarac, 3. r.

IZMIŠLJENA LJETNA PRIČA

Ja znam plivati. Jednom sam otplivao daleko i čuo kako netko plače. Zaronio sam i vidio malog bijelog kita. Pitao sam što mu se dogodilo. Rekao je da nema prijatelja. Ja sam mu odgovorio kako mu ja mogu biti prijatelj. Njemu je to bilo drago. Igrali smo se. Dugo smo ronili. Meni je nestajalo zraka i znao sam da se svi brinu. Otišao sam na obalu. Nikome nisam rekao ni riječ. Ionako mi ne bi vjerovali!

Luka Raboteg, 3. r.

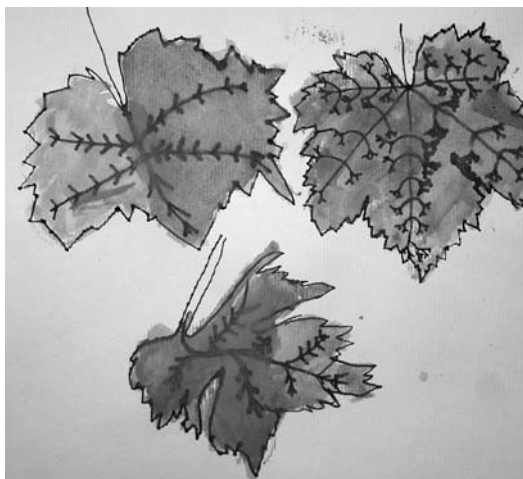
KIŠA

Kiša je lijepa kad pada, kad šumi, kad kapljice se raznesu od tla. Kad je kiša, mnogima kvari dan, ali mene čini sretnim jer uživam je gledati kako pada. Ne samo da ljudima dobro dođe nego i biljkama. Nekad je jaka, a nekad slabija. Kiša je najbolja.

Neno Radić, 4. r.

Vlatka Topić, 8. r.

Jesenje lišće, Ante Šarac, 3. r.

MORE

Kad sam prvi put otišao na more, za mene je to bio veliki doživljaj. U svojoj glavi nisam mogao zamisliti da je to velika površina vode plava kao nebo. Tada sam shvatio da brodovi i jedrilice plove, a galebovi lete u potrazi za ribama. Malo sam se bojao te vode koja se zove more. Ipak sam uskočio i tada sam shvatio da je more nešto najljepše na svijetu.

Danijel Vukasović, 4. r.

CRVENA PJESMA

Crvena je boja,
omiljena moja.
Crveni je mak,
kao ljubavni znak.
Volim ruže crvene,
boje vatre vatrene.
I bubamaru malenu
i na točke šarenu.
Crvena je haljina moja
i vjerujte to najdraža mi je boja!

Jelena Raboteg, 4. r.

KIŠA

Vani pljušti kiša, a ja u školi učim. Ptice lete, traže skrovište za san. Lišće polagano leti, a kapljice lete na njemu. Vani je mokro, a ljudi nose kišobrane. Dok kiša pada, mene umiru-je. Voda se slijeva s krovova i putuje do zбора. Pjesma mi ulazi u uši. Pozdravljam te, kišo!

Stjepan Vukasović, 4. r.

VUKOVAR

O, Vukovaru, grade slavni,
Tko ljepotu tvoju sruši,
Tko ti srce rani?
I ove noći uz cestu
U plamenu svijee
Trepere duše tvojih
Branitelja.
O, Vukovaru, o Vukovaru,
Ti u nama živiš!
I za tebe vrijedi umrijeti.

Josip Pervan, 5. r.

VUKOVAR

Vukovare grade, lijep si kao slika,
razrušen si bio i opet si nika.
Ulice grada bile su sive,
nebom čak i ptice nisu bile žive.
Hrvatska vojska život je dala
i na tome joj velika hvala.
Dok današnja djeca slušaju cajke,
za sinovima tuguju uplakane majke.
Golubica bijela iznad grada leti,
svih naših heroja ti se sada sjeti.
Zato svi Hrvati zapalimo svijee,
i pustimo nek' Vukovarom mirno Dunav teče.

Stipe Bartulović, 5. r.

ODRASLI, UČITE OD DJECE

Često čujem odrasle kako pričaju o novcu, računima i djeci. Nikad kraja tim istim temama, pa često pomislim, što se tako brinu, uvijek postoji rješenje za problem. Mi djeca organiziramo svoje slobodno vrijeme, što ćemo raditi, kad ćemo se igrati i učiti. I tako svaki dan, sve uspijemo napraviti i srediti. Većina odraslih razmišlja: "Ah, ta djeca, oni ništa ne rade, samo se igraju". To baš i nije istina. Svaka sitnica koju učinimo je dobro djelo za nas i za one kojima smo nešto dobro učinili. Sve činimo iz čiste ljubavi, a odrasli to kao da ponekad zanemaruju.

Oni kao da ne znaju da je to sve učinjeno s ljubavlju. Kad nastane neki teški problem, ne znaju što bi. Mi djeca prvo se smirimo, ako imamo neki problem i onda nađemo rješenje za taj problem. Odrasli se odmah uspaniče i

Jesenje lišće, Luka Raboteg, 3. r.

ne znaju što bi. Odrasli, neke stvari možete naučiti i od djece, smirite se i smislite rješenje.

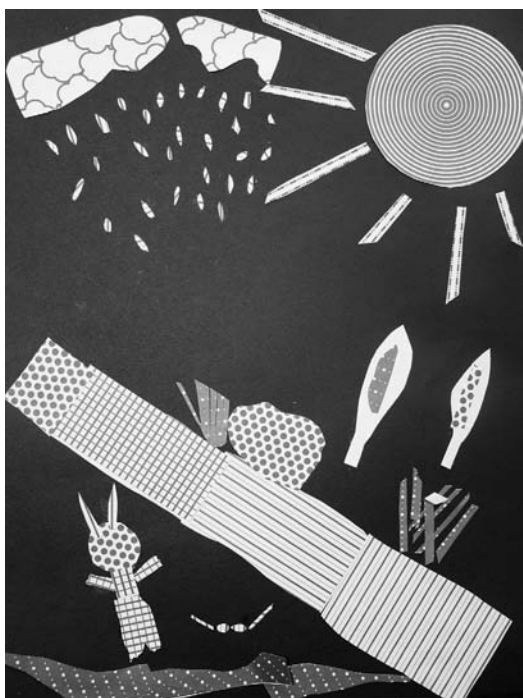
Evo jedan primjer djevojčice koja je spasila ovisnika. Bila jedna djevojčica koja je sreća čovjeka s problemom ovisnosti o sportu. Stalno se kladio, a nije imao dovoljno novca za kruh, struju, odjeću i hranu, i nitko mu nije mogao pomoći. Sjela je na klupu u parku do njega i tako su počeli pričati o njemu. Kada se djevojčica vratila kući, razmišljala je o tom problemu i našla rješenje. Rješenje je bilo da ode u Centar za liječenje ovisnosti, da to učini radi sebe i svoje obitelji. Sutradan je opet otišla u park i susrela ga, rekla mu je rješenje za njegov problem. Počeli su razgovarati o tom rješenju i njemu se sviđjelo, ali on se morao potruditi da se više ne kladi. Sve je manje bio ovisan, iako je gledao sportske emisije.

Ona je tako postala poznata jer je riješila problem u jednoj noći, a odrasli su se danima mučili da nađu rješenje za njegov problem. Odrasli, ponekad učite od djece.

Ana Vukasović (Danijelova), 6. r.

Magdalena Šarac, 3. r.

Ana Vukosavić, 6. r.

SUNCE SJA U SLATKOJ NAM DOMOVINI

Hrvatska. Za mene je to riječ ogromnog značenja. Riječ koju treba izgovarati s poštovanjem i divljenjem.

Danas, kad se osvrnem u prošlost, osjećam strah. Vjerujem da nisam jedina. Još danas se osjećaju posljedice Domovinskog rata. Još uvijek se čuje plač majke, usamljene udovice, napuštenog djeteta. Rat je za sobom ostavio mnoge loše posljedice, ali je njime dokazana sloga hrvatskog naroda i zajedništvo u obrani jedine nam domovine. Učinio nas je hrabrija i snažnija. No kako vrijeme odmiče, rat postaje prošlost, ali ta sloga i zajedništvo ne idu u prošlost s njim, već suprotno. Taj isti duh zajedništva nad hrvatskim narodom još uvijek je tu. To možemo vidjeti u televizijskim emisijama, na internetskim stranicama i novim člancima. Kad je nekome potrebna pomoć, živi u lošim uvjetima ili uopće nema krova nad glavom, pomogne mu hrvatsko stanovništvo. Zajedničkim snagama usrećujemo jedni druge. Ostalim zemljama možemo biti

Darinka Vukasović, 6. r.

primjer. Možda nismo toliko bogat narod, s visokim BDP-om, razvijenim gospodarstvom, ali smo u svemu zajedno! Koristimo sve svoje sposobnosti, znanje i mogućnosti. Danas s ponosom možemo reći: Hrvat sam!

Nedavno su nam oslobođeni generali. S njima je oslobođena i naša velika sreća i bol koju smo svih tih godina držali u svojim srcima. Njihovo oslobođenje nam je bilo kao slamka spasa u ovim vremenima. Svojim dočekom generalima Hrvatska je još jednom pokazala koliko srce ima. Za mene je svaki hrvatski branitelj general. Oni su naš ponos i sreća. Hvala im! Hvala im jer da nije bilo njih, njihove sloge i ogromne ljubavi prema domovini, ne znam što bi bilo s nama. Oni nikad ne smiju pasti u zaborav.

I kako nakon ovoga svega ne biti ponosan? Kako ne biti sretan u slatkoj nam domovini? TKO NE BI ŽELIO BITI HRVAT?

Vlatka Topić, 8. r.

KRONOLOŠKI PREGLED DOGAĐAJA

(od lipnja 2012. do konca studenoga g. 2012.)

3. lipnja 2012.

Ove godine prvu svetu Pričest u našoj župi svečano je primilo sedam prvopričesnika, učenika drugog i trećeg razreda osnovne škole Kućice.

7. lipnja 2012.

Blagdan Tijelova proslavljen je svečanom svetom misom, procesijom i blagoslovom s Presvetim Oltarskim Sakramentom.

10. lipnja 2012.

Sveta Krizma je ove godine u župi Kućice bila posebno svečana. Devetnaestorici krizmanika sakrament Potvrde podijelio je splitsko-Makarski nadbiskup dr. Marin Barišić.

15. lipnja 2012.

Svetom misom i procesijom proslavljen blagdan Srca Isusova.

17. lipnja 2012.

Uz veliki broj vjernika susjednih župa Kućica i Svinišća, vjerničkom procesijom s Gospinim kipom i svečanom sv. misom proslavljena je stoljetna zavjetna pobožnost "Gospin prinos".

6. - 21. srpnja 2012.

U sklopu "Kućičkog duhovnog ljeta" održana su tri zasebna duhovna seminarara na temu vjere. Program su vodili poznati svećenici i karizmatički voditelji duhovnih seminarara. Ovaj je duhovni događaj u Kućicama okupio stotine vjernika naše župe, susjednih župa omiškoga i poljičkoga dekanata, te vjernika iz raznih mjesta i gradova naše nadbiskupije. Više o tome u posebnom prilogu.

5. kolovoza 2012.

Tog je dana održan 16. tradicionalni su-

Svi Sveti 1. studenoga 2012.

sret Kučićana i njihovih gostiju - "Dan Kučićana 2012" popraćen pučkom veselicom uz pečenog vola na ražnju i prigodnim zabavnim sadržajima.

8. rujna 2012.

Procesijom s Gospinim kipom i svetom misom koju je služio župnik don Ivan Ujević u našoj je župi proslavljen blagdan Male Gospe - Rođenja Blažene Djevice Marije.

18. listopada 2012.

Blagdan sv. Luke, nebeskog zaštitnika župe Kučiće, proslavljen je svečano, uz veliki broj vjernika naše župe i gostiju. Svečanu sv. misu predvodio je i propovijedao don Jakoslav Banić, župnik Dubrave. Više o toj proslavi u posebnoj prilogi ovoga broja.

1. i 2. studenog 2012.

Povodom blagdana Svih svetih i Dušnoga dana mnoštvo vjernika naše župe, ali i onih na razne načine povezanih s nama, posjetilo

je grobove svojih dragih pokojnih. Svetu misu na blagdan Svih svetih služio je župnik don Ivan Ujević, a s njim naš mještanimon Slavko Kovačić.

16. studenog 2012.

U povodu Dana sjećanja na Vukovar 1991, župnik je služio svetu misu za sve žrtve Vukovara i Domovinskog rata. Nakon sv. mise, uz simbolično paljenje svijeće ispred škole, kratki su program izveli učenici OŠ Kučiće. Spomenuto obilježavanje poklopilo se je s oslobađajućom presudom Hrvatskim generalima koji su tog dana pušteni na slobodu nakon višegodišnjeg uzništva u Haagu.

28. studenog 2012.

U večernjim je satima Kučiće zahvatilo veliko nevrijeme s kišom, grmljavinom i jakim vjetrom. Pod naletima orkanskojuga oboren je stoljetni hrast na kučićkom groblju, načet zubom vremena.

Ć. Tomasović

OVOGODIŠNJI KRŠTENICI, PRVOPRIČESNICI

I KRIZMANICI

	Krštenik/ca	Rođen/a	Roditelji
1.	Lana-Božidara Sovulj	27.11.2011.	Vladimir i Maja r. Bašić
2.	Veronika Vukasović	07.12.2011.	Darko i Mirela r. Juginović
3.	Ana Sovulj	25.11.2011.	Ante i Marina r. Tadić
4.	Andrej Srdanović	21.11.2011.	Nedjeljko i Sanela r. Sakić
5.	Petar Šarac	25.01.2012.	Ivan i Lidija r. Mikuličić
6.	Nela Tomasović	26.10.2011.	Denis i Tea r. Rogošić
7.	Ema Čagalj	31.05.2012.	Stipe i Danijela r. Smilović
8.	Luka Tomasović	17.05.2012.	Svetimir i Antonija r. Buljević
9.	Karla Marunčić	09.05.2012.	Ante i Antonija r. Kujundžić
10.	Luka Tomasović	01.05.2009.	Thomas i Emanuelle Awa Son
11.	Filip Srdanović	07.09.2012.	Igor i Martina r. Tomić
12.	Dominik Topić	18.08.2012.	Pavao i Anita r. Tomasović
13.	Antonijo Sovulj	26.07.2012.	Ivan i Marina r. Topić

	Prvopričesnik/ca	Roditelji
1.	Ante Šarac	Stipe i Ivana r. Kovačić
2.	Luka Raboteg	Ivica i Ivana r. Mladin
3.	Jelena Raboteg	Draženi i Snježana r. Bilić
4.	Neno Radić	Mate i Željka r. Pavić
5.	Hana-Marija Pivčević	Matijano i Ivana r. Pecić
6.	Stjepan Vukasović	Jurica i Milena r. Skender
7.	Danijel Vukasović	Darko i Mirela r. Juginović

	Krizmanik/ca	Roditelji
1.	Marijana Sovulj	+ Božidar i Dražena r. Marunčić
2.	Josip Šušić	Ivan i Marija r. Čulić
3.	Marina Šušić	Ante i Vanja r. Tomasović
4.	Leona Tomasović	Jerolim i Antonija r. Šoster
5.	Marija-Gabrijela Vukasović	Srećko i Snježana r. Pervan
6.	Ruža Vukasović	Ivan i Marija r. Grbavac
7.	Blaženka Kovačić	Mirko i Marija r. Šarić
8.	David Marunčić	Nikola i Branka r. Miličević
9.	Ante Sovulj	Vinko i Tatjana r. Sovulj
10.	Petra Sovulj	Milan i Gordana r. Čovo
11.	Vedran Sovulj	Milan i Ružica r. Sovulj

IZ NAŠEGA MJESTA I ŽUPE

12.	Danijela Šarac	Davor i + Franka r. Pejković
13.	Kristijan Šarac	Božidar i Nevenka r. Vranković
14.	Ante Tomasović	Vinko i Ivka r. Čukušić
15.	Mia Topić	Boško i Božena r. Rodić
16.	Ante Vukasović	Danijel i Silvija r. Jerčić
17.	Ivan Vukasović	Joško i Ilonka r. Tavra
18.	Josip Sovulj	Stipe i Suzana r. Tomasović

Umrli

	Ime pokojnika/ce	Rođen/a	Umrlo/la
1.	Miho-Miljenko Topić pok. Petra	31.12.1921.	5. 1. 2012.
2.	Katica Topić ž. Ante	21.03.1937.	7. 1. 2012. (Split)
3.	Ivan Marunčić p. Duje	18. 11. 1948.	26. 1. 2012.
4.	Tereza Juričić ud. Ante	12.03.1933.	30. 1. 2012. (Omiš)
5.	Mladen Kovačić pok. Ivana	27.11.1950.	11. 3. 2012.
6.	Danica Tomasović ud. Vladimira	01.03.1926.	24. 3. 2012. (Split)
7.	Slavka Šarac ud. Mate	27.04.1923.	26. 4. 2012.
8.	Dragica Topić ž. Mije	15.10.1940.	1. 5. 2012. (Split)
9.	Stipan Vuksović + Mije	22.04.1930.	29. 8. 2012. (Split)
10.	Anđelka Paraš rođ. Sovulj	02.08.1929.	28. 9. 2012.
11.	Ivan Sovulj p. Marina	12.05.1941.	18. 10. 2012. (Zagreb)
12.	Ružica Vukasović ud. Brne	14.06.1933.	22. 10. 2012.
13.	Marija Vuksović ud. Stipana	08.02.1945.	24. 10. 2012. (Split)

Prvopričesnici 2012.

POZDRAVNI GOVOR OCU NADBISKUPU DR. MARINU BARIŠIĆU

Draga braćo i sestre, sve vas srdačno pozdravljam, u prvom redu našeg nadbiskupa monsinjora Marina Barišića, koji je velikodušno prihvatio poziv da zajedno s nama podijeli radost prilikom primanja sakramenta svete Potvrde. Pozdravljam i našega župnika don Ivan Ujevića, kao i don Marija Popovića, koji će svojom prisutnošću uveličati ovo Euharistijsko slavlje. Naposljetku, pozdravljam naše roditelje, kumove, a posebno krizmanike i krizmanice koji danas primaju neizbrisiv pečat i obdaruju se posebnom jakošću Duha Svetoga.

Dragi krizmanici, život je pred nama, nalazimo se na početku našeg životnog puta. Što nas na tom putu čeka ne znamo, budućnost je skrivena pred našim očima.

Primanjem sakramenta Potvrde nastavljamo put koji smo započeli primanjem sakramenta Krštenja, tako smo obvezni da kao pravi Kristovi svjedoci riječju i djelom širimo i branimo svetu vjeru.

Sam Isus kaže o sebi da ga je Otac opečatio. Danas smo i mi isto tako na poseban način opečaćeni Duhom Svetim, prožeti smo i ispunjeni Božjim Duhom, te potpuno pripadamo Isusu Kristu, njegovoj zajednici i jedni drugima.

Duh sveti sjedinjuje se s našim „ja“ i daje snagu svemu što je ljudsko u nama. Sam Isus Krist je živio život u Duhu ljubavi i potpunom jedinstvu sa svojim nebeskim ocem.

To je bio isti Duh kojega je Isus obećao svojim učenicima, isti Duh koji je pedeseti dan nakon Uskrsa sišao nad učenike. I ponovo, to je isti Duh koji silazi na sve nas koji danas primamo sakrament Potvrde.

Bog je tamo gdje djeluje, njegov Duh je u našim srcima, jer je tu djelotvoran, a njegova nas djelotvornost preobražava. Ta preobrazba je „milost“, slika Božja koja nam je darovana u krštenju i koja treba rasti sve do sličnosti, u sve savršenijem jedinstvu s Bogom. Sa-

kramentom Potvrde danas postajemo punopravni i odgovorni članovi Katoličke Crkve, te preuzimamo odgovornost širenja Božje riječi i ljubavi.

Bog nam je podario darove Duha Svetoga i slobodnu volju. Upravo slobodnom voljom i istinskom željom za životom pristupimo ovom sakramentu. Ljubimo jedni druge i budimo iskreni u svome srcu, te se trudimo biti što sigurniji i savjesniji u odlukama koje su pred nama. Hvala svima koji su uz nas vesela i iskrena srca jer nam je i vaša potpora značajna. Najvažnije je da shvatimo kako je život predivan Božji dar i kako je na nama odluka hoćemo li ga proživjeti uz Boga ili ćemo lutati prazna srca.

Budimo ispunjeni Božjom riječju, ljubavlju i milosrđem, pomognimo svima kojima je pomoć potrebna! Budimo hrabri i radosni, imajmo čistu savjest i veliku ljubav. Bog nas nikada neće napustiti, to potvrđuje i danas ovim Sakramentom.

Molimo zajedno, skrušeni u svojim mislima: „Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni!“

Leona Tomasović
U Kućicama, 10. lipnja 2012. g.

PROSLAVA BLAGDANA SV. LUKE U KUČIĆIMA

Župa Kučiće proslavila je blagdan svog nebeskog zaštitnika svetog Luku Evanđelistu.

Središnje svečano misno slavlje u staroj župnoj crkvi sv. Luke predvodio je župnik Durbave i Sitnog Gornjega don Jakoslav Banić, a suslavili su don Ivan Vrdoljak, don Mladen Vukasović i naš župnik don Ivan Ujević.

Prilika je ovo da se prisjetimo nekoliko misli iz propovijedi predvoditelja misnoga slavlja, koji se najprije osvrnuo na život sv. Luke istaknuvši: „Kako doznajemo, sveti Luka je bio liječnik, liječnik koji je tragao za receptom kako produžiti život, i u tome traženju lijeka doktor Luka se zaustavio kod sv. Pavla, slušao je od toga svetoga čovjeka kako zaneseno propovijeda o jednom drugom čovjeku, o njegovom životu kojeg je darovao za sve nas, o njegovoj smrti i Uskrsnuću. Sveti Luka je, nadahnut Duhom Svetim, osjetio da se u svetog Pavla

nalazi taj lijek, lijek za život Vječni, a to je Isus Krist...” - zaključio je don Jakov i pozvao okupljene brojne vjernike da prihvate svoj život, koji je često pun nezadovoljstva i gorčine. Svi mi danas težimo za fizičkim zdravljem, ali što će nam zdravlje ako je nam je duh uništen i ako duša pati. Jer ako su ruke ili noge bolesne, ili pak srce pati, a duša je zdrava, onda duh tu našu bol i patnju okreće na život, na život vječni...” Nedostaje li nam ljubavi, zadovoljstva i sreće? A kako ćemo moći usrećiti drugoga čovjeka, ako u nama nema mira? Želimo li mir jedni drugima? Jesmo li zadovoljni ako vidimo da su oni pored nas sretni? Pričamo li s drugima kako bismo željeli da drugi s nama pričaju? Ponašamo li se s bližnjima onako kako bismo željeli da se i drugi s nama ponašaju?”

Don Jakoslav je, nakon što je postavio ta pitanja, zaključio svoju propovijed pozivajući se na put kojeg nam je primjerom svoga života ostavio sveti Luka. Rekao je: "Sveti Luka je mogao imati blistavu budućnost, lagodan život, mogao je svoje liječničko umijeće prenijeti drugima, ali nije žalio zadovoljstvo ovozemaljskog života da bi zadobio nebeski vječni život, a pronašao ga je u imenu Isusa Krista. Nije se bojavao mučeništva, i kada su njegovi mučitelji mislili da će mu život uzeti ubijajući ga, on je upravo tako zadobio život vječni. A što je ljudski ovozemaljski život prema životu vječnom? Čestitajući blagdan svetog Luke sebi i vama pozivam vas da budemo vjernici koji slušaju Božju riječ, tu Božju riječ držimo u srcu, po njoj živimo i svjedočimo je svojim kršćanskim djelima. Mi vjernici trebali bismo biti sretni znajući da naša dobrota i naše zajedništvo može pobijediti svaku krizu, svaki problem i svaku bolest, jer lijek nam je darovan, sveti Luka ga je zapisao i nama vjernicima ostavio za baštinu. Bilo bi dobro da mi tu ostavštinu djelom i životom ostavimo našoj djeci i onima koji dolaze iza nas..."

U svečanoj procesiji sa svečevim kipom pjevao je muški pučki pjevački zbor, a na sve-toj misi mješoviti pjevački zbor mladih župe Kučiće.

Nakon misnoga slavlja učenici su OŠ Kučiće u športskoj dvorani izveli zabavno-kulturni program. Oni su na prigodan način recitacijama i dramskim prikazom pokazali kako se vjedom, radom i čuvanjem baštine najbolje slavi svetac zaštitnik naše župe sveti Luka Evanđelist.

Dramsko-recitatorska skupina koju čine učenici i učenice starijih razreda osnovne škole izveli su duhovitu predstavu „Romeo i Julija na kućički način“.

U okviru toga programa prikazana je zanimljiva PPS prezentacija, uz oduševljenje prisutnih. Odabranim fotografijama i kratkim tekstom predstavljena je duhovna i materijalna baština sela i župe Kučiće. Prezentacija je predstavljena kao uradak Učeničke zadruge "Rašeljka" i nastavnica, voditeljica sekcija.

Ć. Tomasović

KUČIĆANI U HEROJSKOM GRADU VUKOVARU

Pod geslom “*Vukovaru, ime sveto*” u tom hrvatskom herojskom gradu obilježen je 18. studenoga ove godine Dan sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. i 21. godišnjica stradanja grada Vukovara u srpskoj agresiji.

Više od 50 tisuća hrvatskih građana i domoljuba pristiglih iz svih krajeva Hrvatske prošlo je u koloni sjećanja od vukovarske bolnice do Memorijalnog groblja žrtava iz Domovinskog rata, prisjećajući se tako 18. 11. 1991. godine, kada je nakon gotovo tromjesečne opsade slomljena obrana Vukovara.

Već tradicionalno, kućički branitelji iz Udruge hrvatskih branitelja dragovoljaca domovinskog rata odlaze u grad Vukovar da bi iskazali svoju zahvalnost prema tom herojskom gradu Domovinskog rata, njegovim žiteljima, te poginulim i mučki ubijenim vuko-

varskim braniteljima. Ove godine uz kućičke branitelje u Vukovaru je bilo i nekoliko mlađih mještana Kućića.

U mimohodu od bolnice do memorijalnog groblja, s generalom Mladenom Markačom, upravo oslobođenim iz Haškog zatvora, u molitvama, miru i tišini prošli smo isti put kao i žrtve Vukovara tog 18. studenog 1991. godine.

Obilaskom spomenika položili smo svijeće i prisjetili se svih žrtava, tiho se pomolili uz dužno poštovanje prema herojima nepokorenog grada.

Fotografirali smo se pokraj Spomen doma hrvatskih branitelja Vukovara na Trpinjskoj cesti i kod spomenika zapovjedniku obrane Blagi Zadri, za uspomenu koja će nas vječno prisjećati na žrtve Vukovara 1991. i sve poginule za slobodu Hrvatske.

I. Raboteg

PRIJATELJSTVO KUČIĆA I ZEMUNIKA DONJEGA

Kučićki branitelji, članovi Udruge hrvatskih branitelja dragovoljaca domovinskog rata, svake godine u mjesecu svibnju odlaze na misu zadušnicu svom sumještаниnu i suborcu Slavku Sovulju u Zemunik Donji pokraj Zadra.

Kako izvještavaju naši branitelji, ove ih je godine srdačno ugostio mjesni župnik vlč. Zdenko Dundović. Na tom ugodnom susretu Kučićani su se obavezali da će se druženje nastaviti i u Kučićima.

Obećano - ispunjeno, na poziv Kučićkih branitelja prijatelji i branitelji iz Zemunika Donjeg došli su 25. kolovoza ove godine u Kučice, zajedno sa svojim župnikom vlč. Dundovićem i načelnikom općine Josipom Marušićem.

U ovoj prigodi gosti iz Zemunika obišli su grob poginulog branitelja Slavka Sovulja na

mjesnom groblju u Kučićima. Druženje se nastavilo uz rijeku Cetinu, u Radmanovim mlinicama. Na večeri se pored ostalih tema razgovaralo o neizostavnoj problematici hrvatskih branitelja i građana Hrvatske.

Tom prigodom načelnik općine Zemunik Donji, g. Marušić, izrazio je namjeru da će na jednoj od budućih sjednica općinskog vijeća predložiti imenovanje jedne ulice u Zemuniku po pokojnom hrvatskom branitelju Slavku Sovulju.

Na kraju srdačnoga susreta prijatelji iz Kučića i Zemunika Donjeg izmijenili su prigodne poklone uz želju da se njihovo druženje nastavi i dalje.

I.R. / Č.T.

MOTIVI IZ KUČIĆA I OMIŠA NA DAR SVETOM OCU PAPI

Nastavnica je Đurđica Erić-Stanić, koja u PŠ Kučice predaje hrvatski jezik, bila u travnju ove godine s hodočasnica na općoj audijenciji kod pape Benedikta XVI. u Vatikanu. Tom prigodom je za poklon Svetom Ocu papi Benediktu XVI. ponijela rad zadrugara Učeničke zadruge „Rašeljka“ – magnet s motivima iz Kučića i Omiša.

Na magnetu formata razglednice nalaze se, pored omiških motiva i motivi kučićkih

crkava, stare i nove, i kapelica. U ime Svetog Oca pape na primljenom se je daru iz Omiša – Kučića, pismenim putem zahvalio predstavnik Vatikanskog državnog tajništva monsijor Wells.

Č. T.

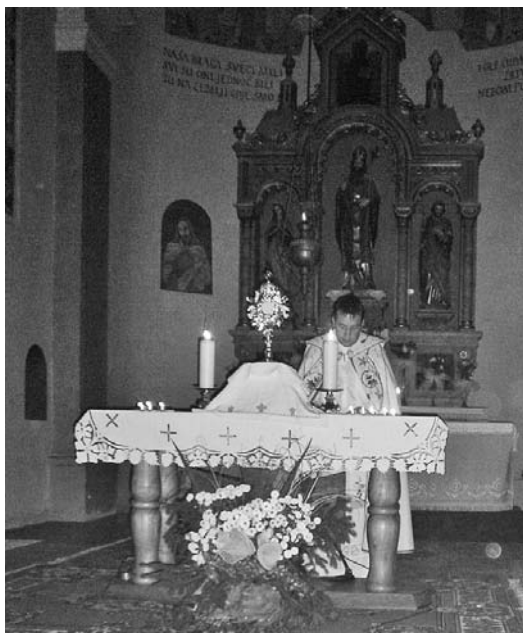
RAZGOVARAMO S PATROM MARIJANOM KRIŠTOFIĆEM, OVOGODIŠNJIM PREDVODITELJEM DUHOVNOG SEMINARA U ŽUPI KUČIĆE

Pater Marijan Krištofić, redovnik Družbe svećenika Srca Isusova (Dehonijanac) sada na službi upravitelja župe Gušće, Kostanjičko-dubički dekanat u Sisačkoj biskupiji. Većina župljana župe Kućice imala je prilike patera Marijana Krištofića upoznati u srpnju 2012. g. kada je u župi Kućice vodio trodnevni duhovni seminar. Može se reći da je od onda pater Marijan posebno povezan sa župom Kućice. Povod ovog našeg razgovora bio je što je pater Marijan 6, 7. i 8. srpnja ove godine predvodio prvi od tri duhovna seminara u sklopu prvoga "Kućičkog ljeta". Stoga sam se u našem razgovoru uglavnom držao tema vezanih upravo za taj duhovni događaj u našoj župi.

1. Pater Marijane, i ove ste se godine odazvali predvoditi jedan od tri ljetna duhovna seminara u župi Kućice, kakva Vam se čini ideja "Kućičkoga duhovnog ljeta"?

– Hvala Vam na iskazanom mi povjerenju, jer po drugi put sam gostovao u Vašoj župi. Za mene svećenika je to - rekao bih - nagrada. Da nisam osvojio srca ljudi za Božju riječ prvi put, sigurno me ne bi zvali ponovno. To mi daje sigurnost i „vjetar u leđa“ da se ponovno upustim u pustolovinu s Isusom, i daj Bože da na godinu ako budem živ i zdravlje me posluži ponovno dođem na „Kućičko duhovno ljetno“. Svaki put kada idem u neku župu održati duhovnu obnovu idem s nekom strepnjom – hoću li biti „na visini zadatka“ koji se stavlja preda me? Hoće li Isus biti zadovoljan mojim izlaganjem? Hoće li ljudi kojima idem imati duhovne koristi od mog nastupa?

Što se tiče same inicijative, ma što drugo mogu reći nego Aleluja, Aleluja, Aleluja Isusu! Samo tako dalje nastavite. Daj Bože da i druge župe prihvate takvu inicijativu, jer sveti

P. Krištofić u župnoj crkvi u Gušću

Otac papa Benedikt XVI. vidi veliku potrebu Crkve za tim. Zato i je proglasio ovu godinu „Godinom vjere“.

2. Kako ste upoznati, ovogodišnje seminare u župi Kućice organizirala je grupa vjernika laika u suradnji sa župnikom. Što mislite o toj laičkoj inicijativi, te općenito o ulozi vjernika laika u Crkvi u današnje vrijeme?

– Smatram da je sazrijelo vrijeme kada bi se laici trebali konačno malo više uključivati u pastoral Crkve. Svećenika je sve manje. Stariji polako odlaze, mlađih ima sve manje, neki su pokleknuli pod teretom svećeničkog križa, a potrebe pastora ne jenjavaju. Čak, štoviše. Inicijativa je odlična, ali uvijek i neizostavno treba biti u kontaktu sa svećenikom. I još ne-

što: koji put bolje progovaraju traperice nego svećenička reverenda. Svećenik ne može pastoralno djelovati u kafiću, diskoteci ili na nekom drugom javnom mjestu. Tu može laik u trapericama i patikama. Crkva nisu samo Papa, biskupi i svećenici nego cijeli Božji narod. Svima nama je upućena Isusova riječ: *Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas i odredio sam vas da idete i plod donosite i plod vaš da ostane.*

Svi u Crkvi su odgovorni za svoj dio. Hvala Bogu da ste vi laici to prepoznali i počeli donositi plodove. I taj plod će ostati. Mnogi će imati koristi od njega.

3. Kada smo dogovarali Vaše drugo gostovanje u župi Kučiće, u kontaktu s članovima organizacijskog odbora, kao svećenik preporučili ste da se cijeli projekt "Kučićkog duhovnog ljeta" stavi pod zaštitu naše Nebeske majke, Blažene Djevice Marije, a posebno da se moli i posti za uspjeh duhovnih seminara. Zbog čega je potrebna ta žrtva da bi jedan duhovni događaj poput ovoga uspio?

– Drago mi je što ste mi postavili to pitanje. Odgovorit ću na nj riječima Psalma 127: *„Ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji. Ako Gospodin grad ne čuva, uzalud stražar bdi“.* Znamo da osim ovog vidljivog postoji i onaj duhovni svijet. Mi ga ne vidimo, ali je veoma prisutan. Osim naših anđela čuvara postoje i naši protivnici zlodusi koji vide što mi radimo i znaju kolika bi slava Bogu po tome pripala. Zato se trude da se cijeli duhovni projekt izjalovi. Stoga je potrebna zaštita Blažene Djevice Marije, molitva i post. Naša Nebeska Majka neprestano bdije nad nama, Ona će najbolje „urediti teren“ na koji će doći Isus i zaštititi duhovni projekt od duhovnog neprijatelja. Kao što je uredila jaslice i na njih položila Djetesce, tako, s istom brigom priprema srca ljudi da prime Božje milosti. Osim toga mi ljudi skloni smo pripisati neke duhovne plodove sebi, kao da je cijela inicijativa naša. Moleći Blaženu Djevicu Mariju da zaštiti cijeli duhovni projekt, postajemo svjesni svoje malenosti i ovisnosti o Bogu.

Kad sam od Vas dobio poziv da ponovno imam duhovnu obnovu u župi Kučiće, dobro se sjećam, preporučio sam vam da cijeli projekt stavite pod zaštitu Nebeske Majke i da pronađete u selu bake i majke koje će na tu nakanu moliti kronicu i postiti. Vjerujem da ste me poslušali jer plodovi ne izostaju. Vidljivi su. I ostaju. Baš kako reče Isus. Pogledajte sada što ste time dobili?! Osobe koje su molile i postale također su laici koji se molitvom uključuju u pastoral Crkve. Niste zaboravili na njih, što je jako bitno. Zbog toga one se osjećaju vrijedne, i u cijeloj toj priči korisne, jer ste računali i na njihovu pomoć. Kučićko duhovno ljeto organizirao je – kako ste naveli „Organizacijski odbor“. Plodovi ne izostaju, a ne možete reći da je to zasluga samo Organizacijskog odbora nego i molitelja. Svatko je odradio svoj dio, Aleluja!

4. Cjelokupna tema ovogodišnjeg "Kučićkog duhovnog ljeta 2012" bila je tema vjere, a u susret "Godini vjere" koju je proglasio sveti Otac papa Benedikt XVI (od 11. listopada 2012. - 24. studenoga 2013. g.). Tema trodnevnog duhovnog seminara koji ste Vi predvodili bio je: "Ali kad Sin Čouječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?" (Lk, 18,2-8). Zbog čega ste odabrali baš taj citat iz Evanđelja po Luki - da napomenemo - nebeskom zaštitniku župe Kučiće?

– Kada me netko pozove u župu na duhovnu obnovu nastojim saznati koji je zaštitnik župe. Tada mu se preporučim i molim njegov zagovor. Također preporučim se Duhu Svetom da mi prizove u misli što je najpotrebnije ljudima kojima idem i počinjem moliti za njih. Tako i ovog puta. Svjestan sam bio da neće svi župljani doći na duhovnu obnovu. Ali uvjeren sam da su mnogi pročitali „Plakat“ s obaviješću o duhovnoj obnovi pa tako pročitali makar temu: *„Ali kad Sin Čouječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?“*. Na taj način i tim „udaljenim“ naviještena je Božja riječ provokativnim pitanjem. Svakomu tko je pročitao temu ostao je u njegovom srcu makar blijeđi trag, a možda i pitanje: hoću li biti spašen? Što

trebam poduzeti u svezi s tim? A bake i majke mole i poste. Zahvaljujući postu i molitvi Nebeska Majka tiho i neprimjetno ali sigurno priprema i u tim srcima „jaslice“ gdje će položiti Isusa. Taj citat nisam ja odabrao. Došao mi je po molitvi Duhu Svetom.

5. Vi imate veliko iskustvo vođenja duhovnih seminara. Poznato nam je da ste bili duhovna pomoć fra Zvezdanu Liniću na popularnim duhovnim seminarima u kući susreta „Tabor“ u Samoboru. Kada možemo reći da je duhovna obnova uspješna, za vjernika pojedinca i za jednu župu poput naše koja ima tu Božju milost održavanja duhovnih seminara gotovo svake godine?

– Ha, ha, ha... velite: veliko duhovno iskustvo vođenja duhovnih seminara?! Ne smatram sebe nekim velikim i iskusnim na tom polju. Učim, učim, pa ponešto i naučim. Znanje koje sam stekao vodeći duhovne obnove zahvaljujem Duhu Svetom kojem se molim. Duh Sveti sve vodi. Prije nego odem u neku župu imati duhovnu obnovu pošaljem župniku plan duhovne obnove, a na kraju napišem: Duhovnu obnovu predvode: Duh Sveti – treća

Božanska Osoba i pater Marijan – dehonijanac. Od fra Zvezdana Linića se može puno toga naučiti. Osim toga rado dijeli svoja iskustva.

Po meni – duhovna obnova za vjernika pojedinca uspješna je onda kada želi i trudi se provoditi u život ono što je čuo na seminaru. Kratko rečeno – kada se želi obratiti. Kada odluči u srcu odbaciti teški grijeh kojem je ranije robovao. Kada se počne redovito ispovijedati i na misi se pričešćivati. Kada počne redovito moliti i čitati Sveto pismo. Kada se nesebično uključuje u župnu zajednicu i na raspolaganju je svome župniku. Pri tom pak ostaje malen, ne pripisujući zasluge sebi. Za župu se može reći da je duhovna obnova uspješna ako sve više počne sličiti prvoj kršćanskoj zajednici opisanoj u Djelima apostolskim: „Svi koji prigriše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko. Sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi već tko trebao. Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda. Gospodin je pak danomice zajednici pridruživao spasenike.“

6. Za vrijeme boravka u našoj župi posjetili ste neke kućičke obitelji, družili se sa župnikom don Ivanom i članovima organizacijskog odbora "Kućičkog duhovnog ljeta", razgovarali s vjernicima župe. Kakvo je Vaše zapažanje kao svećenika i duhovnika na vjernički život u župi Kućice? Što učiniti za još bolji duhovni rast naše župe?

– Ono što mi je zapalo u oko kada sam prvi put gostovao u Vašoj župi, pa i ovaj put, ogroman je duhovni potencijal koji posjedujete kao župna zajednica i kao pojedinci. Bit ću malo konkretniji i poslužiti ću se riječima svetoga Pavla koji kaže: *Ljubav je Božja razlivena u srcima vašim po Duhu Svetom koji vam je dan*. Ne bih volio nikome podilaziti, ali u društvu s pojedincima i obiteljima dojmila me se „ljubav, radost, mir, strpljivost, velikodušnost, uslužnost, dobrota, krotkost ...“. To je taj ogromni duhovni potencijal. To su zapravo plodovi Duha Svetoga. To je zapravo vjera na djelu koju Isus od nas traži. Vjera ljubavlju djelotvorna.

Svi smo pozvani na svetost odnosno duhovni rast. Najbolje i najbrže ćete rasti ako budete poslušni svom duhovnom pastiru, svom

župniku. Nemojte malaksati u molitvi za njega. Što češće molite za njega – bolje i sigurnije ćete rasti. Svaki svećenik ima od Boga darovanu milost da svoje vjernike privodi k izvoru spasenja. Ali i mi svećenici smo samo ljudi. Zato trebamo Vašu molitvu. Jedni bez drugih ne možemo niti možemo duhovno napredovati. Osim toga nemojte zaboraviti redovitu nedjeljnu i blagdansku svetu Misu i pričest. Redovito se ispovijedajte. Pa ako i nemate teškog grijeha na duši – dobro je to za duhovnu higijenu. Ruke ne peremo samo kad su jako blatne, nego svaki dan. Svaki se dan preporučite našoj Nebeskoj Majci – Ona će Vas voditi najsigurnijim i najkraćim putem prema vječnoj domovini.

Poštovani pater Marijane, iskreno Vam zahvaljujem što ste, moram istaknuti, rado pristali na ovaj naš razgovor.

U svoje osobno i ime Uredništva kućičkog župskog lista "Zov rodnih ognjišta" želim Vam Blagoslovljen Božić, te svako dobro u nadolazećoj 2013. godini.

*Razgovor vodio:
Ćiro Tomasović*

KUČIČKO DUHOVNO LJETO – DUHOVNI SEMINARI U ŽUPI KUČIĆE

U rubrici Bolje upoznajmo ovog broja župskog lista osvrnuti ćemo se na Kućičko duhovno ljeto - duhovne seminare koji su u mjesecu srpnju ove godine održani u župi Kućiče.

Ideja „**Kućičkog duhovnog ljeta**“ javila se početkom ove godine i potekla je od vjernika laika župe Kućiče. Jedan od glavnih razloga za pokretanjem takvog duhovnog događaja bila je činjenica što se u našem (širem) kraju u vrijeme ljetnih mjeseci nudi velik broj događanja i raznih vrsta zabava, koje same po sebi većinom imaju dobru namjeru, ali opravdano se pitamo, ne zaboravlja li se pomalo u svemu tome na duhovnost, prirodnu sastavnicu svakog čovjeka.

S idejom „duhovnog ljeta“ složio se župnik, te je uskoro okupljen širi organizacijski odbor koji je imao zadaću obaviti zahtjevnu pripremu i organizaciju više duhovnih seminara u župi Kućiče.

Valja svakako spomenuti da su te duhovne obnove nastavak tradicije ljetnih duhovnih seminara koji se u našoj župi održavaju od 1994. godine.

Želja organizatora bila je na duhovne seminare privući što više vjernika, najprije iz naše župe, ali i vjernike iz bilo koje druge župe i mjesta koji su željni duhovne okrijepe. Stoga je organizacijski odbor za predvoditelje duhovnih seminara odlučio pozvati poznate svećenike i laike, koji imaju veliko iskustvo u vođenju duhovnih obnova diljem naše Domovine.

Kontaktiran je veći broj svećenika. Mnogima od njih se je svidjela ideja „Kućičkog duhovnog ljeta“, ali zbog svećeničkih, župnih, redovničkih ili drugih obaveza nisu mogli doći svi koji su bili pozvani.

Ipak smo, zahvaljujući Božjoj provodnosti, ove godine uspjeli ugostiti vrsne svećenike i laike, poznate po vođenju duhovnih vježbi i seminara.

P. Marijan Krištofić

Kako je Sveti otac papa Benedikt XVI. upravo ovu liturgijsku godinu (od 11. listopada 2012. do 24. studenoga 2013.) proglasio „**Godinom vjere**“, odlučeno je da upravo Vjera bude glavna tema i zajednička poveznica svih duhovnih seminara, stoga je kao naslov ovogodišnje duhovne obnove izabran citat iz Evanđelja po Luki, zaštitniku naše župe „**Ustani! Idi! Tvoja te Vjera spasila!**“ (Lk 17, 19).

Prvi duhovni seminar održao je 6, 7. i 8. srpnja **pater Marijan Krištofić**, dehonijanac (svećenik Družbe Srca Isusova), sada na službi upravitelja župe Gušće u Sisačkoj biskupiji. Seminar je održan na temu „Ali kad sin čovječiji dođe, hoće li naći vjere na zemlji“ (Lk 18,2-8). Patru Marijanu ovo je bio drugi put da vodi seminar u župi Kućiče (prvi put je to bilo u srpnju 2010.). Posjećenost ni ovog puta nije izostala. Držeći se teme vjere, otac Marijan je poseban naglasak dao na tumačenju razvoja, odnosno stupnjeva vjere, od religioznosti do prave vjere, zanimljivo je bilo i izlaganje o, nažalost, sve prisutnijem krivovjerstvu, praznovjerju i nevjeri. Trodnevni seminar pater Marijan Krištofić završio je sakramentom bolesničkog pomazanja za one vjernike koji su ga mogli primiti, te

molitvom potpunoga oprostata prema pravilima koje je propisala sveta Crkva.

Drugi duhovni seminar održan je o 11. do 14. srpnja, a predvodio ga je generalni vikar Zadarske nadbiskupije **mons. Milivoj Bolobanić**, poznat po duhovnim seminarima koje održava u svojoj župi Kraljice mira na Stanovima u Zadru, ali i diljem naše domovine.

Za vrijeme održavanja duhovnih seminara koje je vodio prečasnii Bolobanić naša je nova crkva bila pretijesna da bi primila sve one koji su željeli sudjelovati na ovom jedinstvenom duhovnom događaju. Monsinjur Bolobanić se je u svojim predavanjima držao gesla „Isus - jedini osloboditelj čovjeka“. Najviše je govorio o grijehu kao uzroku mnogih poteškoća i postaranja pojedinca u svakidašnjem životu. Jutarnje sate boravka u Kučićima iskoristio je za osobni susret i razgovor s vjernicima, za što je vladao veliki interes ne samo među župljanima Kučića nego i raznih župa, mjesta i gradova naše nadbiskupije. Taj je četverodnevni duhovni seminar završen svečanom svetom misom i blagoslovom mnogobrojnog vjerničkog puka s Presvetim Oltarskim Sakramentom.

U okviru toga drugog seminara u župi Kučiće, u subotu je 14. srpnja zanimljivo i poučno predavanje na temu „Vjera i obitelj“ održao je **prof. dr. don Ante Mateljan**, svećenik naše nadbiskupije, redoviti profesor pri katedri dogmatske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Valja spomenuti kako nam je upravo don Ante Mateljan u pripremi „Kučićkog duhovnog ljeta“ pružio potrebnu i željenu potporu, te nam dao niz korisnih preporuka. Organizacijski odbor zajedno sa župnikom rado je prihvatio njegov savjet da se ovogodišnja duhovna obnova u župi Kučiće posveti temi Vjere.

Treći i posljednji duhovni seminar pod nazivom „Kako primiti vjerom?“, predvodio je poznati voditelj duhovnih seminara vjernik laik Josip Lončar, ravnatelj ustanove za promicanje kršćanskih vrednota Kristofori, glavni urednik mjesečnog časopisa za promicanje nove evangelizacije Book i glavni urednik tromjesečnog časopisa za promicanje duhovne obnove Rhema, te službeni promotor međunarodne službe katoličke karizmatičke obnove. Duhovnu i svećeničku pomoć u održavanju

seminara laiku Lončaru pružio je **fra Remigije Mlinarić**, franjevac hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda i misionar u Peruu. Kako se je i očekivalo, Josip Lončar je dupkom ispunio novu kućićku crkvu Tijela i Krvi Kristove pukom iz raznih župa naše bliže i dalje okolice, među kojima je bilo najviše vjernika iz Splita. Posljednjeg dana, ujedno završne večeri „Kućićkog duhovnog ljeta“ organizatori su pripremili kolače, pečene srdele i vino s kojima su pogostili prisutne vjernike, a druženje uz pjesmu trajalo je do dugo u ljetnu srpanjsku noć.

Organizatori su uistinu imali razloga za zadovoljstvo. Sva tri duhovna seminarara u organizacijskom smislu prošla su izvrsno, pa je organizacijski odbor je dobio pohvale za to s više strana. Seminari su bili posjećeni možda i više nego što se u početku očekivalo. Na stotine vjernika iz župe Kućiče, susjednih župa dekanata Omiškoga i Poljičkoga, ali i iz raznih krajeva i gradova naše nadbiskupije (Splita, Imotskoga, Sinja, Metkovića...) posjetilo je našu župu za vrijeme održavanja duhovnih seminara, uistinu velik broj vjernika usprkos velikoj i teško podnošljivoj ljetnoj vrućini.

Na svemu tome treba zahvaliti mnogima, prije svega Svemogućem Bogu koji nam je podario obilje milosti da se pokrene i realizira ovako jedan veliki duhovni događaj. Kao vjernici znamo i vjerujemo da je za bilo kakav uspjeh u našem životu nije dovoljan naš trud, nego je potreban Božji blagoslov.

Posebno treba zahvaliti gore spomenutima predvoditeljima duhovnih seminara, koji su se unatoč svojim zauzetostima odazvali da gostuju u župi Kućiče. Vjerujemo također da će Bog višestruko blagosloviti svaku njihovu žrtvu i trud. Valja zahvaliti i onim svećenicima koji su imali želju, ali zbog raznih obaveza nisu uspjeli doći u Kućiče.

Posebnu zahvalu zaslužuje kućićki župnik don Ivan Ujević, koji je podupro laičku ideju „Kućićkog duhovnog ljeta“, te spremno surađivao s organizacijskim odborom za vrijeme višemjesečnih priprema duhovnih seminara. Dužnost je zahvaliti i župnicima susjednih župa i ostalim svećenicima koji su bili na ras-

polaganju za ispovijed za vrijeme duhovnih seminara. U ovakvim slučajevima nezahvalno je navoditi imena jer uvijek postoji opravdana mogućnost da se nekoga zaboravi spomenuti, a svi oni koji budu ovaj tekst čitali, prepoznati će se u njemu.

Ova događanja bilo bi nemoguće realizirati i bez novčanih sredstava potrebnih za nezaobilazne materijalne troškove. Stoga na poseban način hvala svima, tvrtkama i poduzećima, ali vjernicima i obiteljima koju su nam pružili financijsku pomoć u skladu sa svojim mogućnostima i bremenitom vremenu u kojem živimo. Uvjereni smo da će ih Bog posebno i višestruko nagraditi za tu velikodušnost.

Posebno iskreno vjerničko hvala svima onima koji su molili i zagovarali za uspjeh duhovnih seminara u župi Kućiče.

Na kraju valja napose zahvaliti onim župljanima Kućića koji su se odazvali pozivu organizatora te bili istinska potpora kada je to god bilo potrebno: djevojkama i ženama iz Kućića koje su očistile i pripremile župsku kuću za smještaj gostiju, kućićkim obiteljima koji su se pobrinuli za njihovu prehranu i nabavu namirnica, vjernicima koji su postavili slavine za vodu i klupice kod crkve, onima koji su osmislili dizajn plakata i službenog loga, te omogućili tisak i distribuciju plakata. Hvala onima koji su pripremili i poklonili namirnice za završnu večer (kolače, srdele i vino), učenicima koji su izradili poklon-darove, vrijednom župnom pjevačkom zboru mladih, onima koji su radili na promoviranju i najavi duhovnih seminara, pouzdanoj skupini poslužitelja koji su za vrijeme duhovne obnove bili na usluzi kada je god to trebalo i jednom riječju svima koji su na bilo koji način pomogli i sudjelovali u pripremi i realizaciji Kućićkog duhovnog ljeta – duhovnim seminarima u župi Kućiče.

No, valja još nešto važno napomenuti. Duhovni su seminari u župi Kućiče, kako je već rečeno, bili posjećeni u velikom broju. U tom mnoštvu vjernika ipak je Kućićana bilo manje nego što bismo željeli. Znamo da mnogi naši mještani, posebno oni čiji je posao vezan za turizam, nisu mogli doći. Međutim, za izostanak nekih teško bi se mogao naći opravdani ra-

zlog, posebno kada je u pitanju više dana programa u nekoliko seminara koje smo uspjeli organizirati. Župnik don Ivan često spomene kako je Bog našoj župi dao mnoge milosti. Vidljivo je to na ovome primjeru, ali i na još mnogo drugih primjera oko nas. Zahvalnost na tome najbolje bismo iskazali nastojanjem da to i zavrijedimo.

Organizacijski odbor u suradnji sa župnikom ima namjeru i slijedeće godine u mjese-

cu srpnju organizirati slična događanja. Sve potrebne informacije u svezi s „Kućičkim duhovnim ljetom 2013.“ vjernici će doznati na vrijeme.

Ne zaboravimo to, da su duhovni seminari u župi Kućice namijenjeni prije svega vjernicima župe Kućice za duhovni rast naše župe. Stoga vam i ovom prilikom upućujemo poziv za sudjelovanjem u još većem broju.

Organizacijski odbor / Ć. Tomasović

NEKOLIKO OSVRTA NA DUHOVNU OBNOVU U ŽUPI KUĆICE

Dojmove i razmišljanja s ovogodišnjeg "Kućičkog duhovnog ljeta" htjeli smo čuti i od predvoditelja duhovnih seminara. Pisali su nam prof. dr. don Ante Mateljan i mons. Milvoj Bolobanić.

Mons. Milvoj Bolobanić:

Bio sam posebno počašćen, kad sam primio poziv od organizacijskog odbora župe Kućičkog duhovnog ljeta da održim duhovnu obnovu.

Posebno sam bio impresioniran brojnim odazivom vjernika, kao i pažnjom i sabranošću kojom su pratili sve sadržaje duhovne obnove.

Tema duhovne obnove glasila je: *"Isus - jedini osloboditelj čovjeka"*. Prvog dana duhovne obnove nastojao sam sudionicima dati jednu egzistencijalno- moralnu "dijagnozu" stanja u kojem se nalazi današnji moderni čovjek i koje mu sve opasnosti prijete u životu.

Drugi sam dan nastojao sudionicima pokazati Božji odgovor na probleme patnje i zla u svijetu i ukazati im na temeljnu istinu kršćanstva: Isus Krist je jedini Spasitelj i Osloboditelj čovjeka.

Treći dan je bio dan obraćenja. Nastojao sam kroz jedan temeljiti ispit savjesti pripremiti sudionike duhovne obnove na dobru sv. ispovijed, da svi osjete i dožive Isusa kao onoga koji prima svakog neokaljanog grešnika i očinski ga prigrljuje i neumorno odmara.

Posljednji dan bila je svečana sv. Misa u posebnom adoracijom, tijekom koje se mo-

lilo za oslobođenje i ozdravljenje osobnih i obiteljskih problema. Posebno je ganutljiv bio čin klanjanja pred Presvetim Oltarskim Sakramentom u kojem su sudionici duhovne obnove doživjeli milosni pohod euharistijskog Isusa i primili njegov iscjediteljski blagoslov.

Na koncu duhovne obnove slijedila su svjedočanstva koja su potvrdila živo oduševljenje vjernika Kućica i okolice.

Kroz cijelo vrijeme duhovne obnove pri-

mao sam na osobni razgovor i molitvu mnoge vjernike koji su to tražili.

Mnogi su nabavili moje knjige, posebno osobito traženu knjigu "Kako prepoznati zamke Zloga".

Moja je topla preporuka sudionicima duhovne obnove da ustraju na putu osobne vjere i predanja u svakodnevnom životu i da u svim situacijama života ostanu vjerni Trojednom Bogu i majci Crkvi.

*mons. Milivoj Bolobanić
generalni vikar Zadarske nadbiskupije*

Dr. Ante Mateljan:

Duhovno ljeto u župi Kučiće

Pomisao na neki duhovni događaj, pogotovo opsežniju *duhovnu obnovu*, koja bi bila izvan redovitih slavlja svetkovina i blagdana, redovito nam u pamet doziva one dane koje u Crkvi nazivamo *jakim vremenom*, kao što je pokorničko vrijeme došašća i korizme, ili pak radosno božićno i vazmeno vrijeme. Teško bismo pomislili da je prikladno vrijeme za intenzivnu duhovnu obnovu baš sredina ljeta. Pa ipak, trud skupine zauzetih vjernika, da u suradnji sa župnikom i nekolicinom svećenika organiziraju *duhovno ljeto* urodio je – što su mogli doživjeti svi koji su tih vrućih ljetnih dana došli u Kučiće – uvjeren sam, doista lijepim plodom.

U listopadu ove godine započeli smo u Crkvi slaviti *Godine vjere*. Papa Benedikt XVI. htio je tom inicijativom potaknuti sve vjernike, počevši od onih koji su na čelu kršćanskih zajednica pa do posljednjeg vjernika laika, na produbljivanje vjere i to na tri razine: *kroz upoznavanje istina vjere, kroz stjecanje vlastitog kršćanskog duhovnog iskustva, te kroz zauzetost u preobrazbi svijeta i života po djelotvornoj vjeri*. Sigurno je to vrlo zahtjevna i izazovna zadaća na koju se valja pripremiti, te je ostvarivati kroz mnogobrojne i različite situacije osobnog i zajedničkog života.

Kučičko duhovno ljeto, u čijem programu sam imao radost sudjelovati, čini mi se da je imalo (ako se nastavi da će i dalje imati) smisao i razlog postojanja upravo na tragu papinog naputka u apostolskom pismu *Vrata*

uvjere, da vjernicima u vrijeme ljetnih odmora – kada su barem dijelom oslobođeni svakodnevnih radnih obveza i briga – pruži priliku na jedan neposredan i zanimljiv način bolje upoznati svoju kršćansku vjeru, te iznad svega kroz iskreno vjerničko zajedništvo, u ozbiljnosti i radosti, doživjeti duhovno iskustvo autentičnog dioništva na Kristovu otajstvu spasenja, kako po slavlju sakramenata, ponajprije pomirenja i euharistije, tako i kroz mogućnost osobnog razgovora sa svećenicima i zauzetim vjernicima.

Uvjeren sam da je svakom svećeniku, pogotovo župniku, radost doživjeti takvo vjerničko zajedništvo u kojemu se skoro opipljivo osjeti duhovna blizina svih prisutnih. Priznajem da je jedna subotnja večer u Kučićima bila dovoljna da me razvedri i osnaži u želji da radosno nastavim svoje svećeničko poslanje. Unatoč ponekim prigovorima (kojih će uvijek biti) i nužnosti uvijek ponovnog promišljanja samoga programa i izbora voditelja, čestitam i zahvaljujem organizatorima na uloženom trudu i uvjeren sam da će se *Kučičko duhovno ljeto* nastaviti te donijeti obilate plodove vjere, nade i djelotvorne kršćanske ljubavi.

don Ante Mateljan

VELIČANSTVENA DOMOLJUBNA MANIFESTACIJA U ZAGREBU

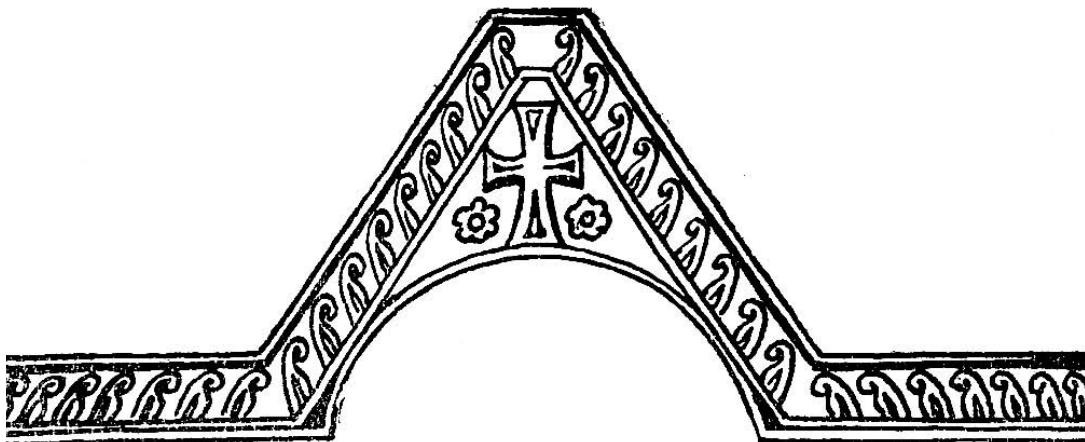
Šest dana prije izricanja presude hrvatskim generalima *Anti Gotovina* i *Mladenu Markaču* u Zagrebu je, u subotu 10. studenog 2012. u Muzeju Mimara, održana tribina podrške: *Dižemo glas do neba – Oslobodite hrvatske generale*. Organizatori su Koordinacija braniteljskih udruga grada Zagreba i Hrvatsko žrtvoslovno društvo (HŽD).

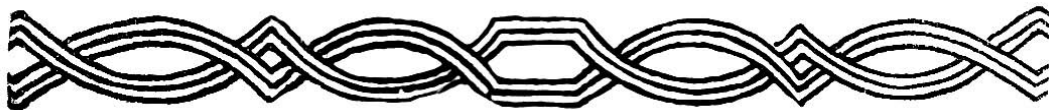
Program je bio bogat, svečan i domoljuban. Tematski u središtu pozornosti bila su dva glavna izlaganja. Slovo sisačkoga biskupa mons. dr. *Vlade Košića*: *Dižemo glas do neba* i apel Haaškom sudištu predsjednika HŽD-a prof. dr. *Zvonimira Šeparovića*: *Oslobodite hrvatske generale*. Uz njih je nastupilo i nekoliko predstavnika braniteljskih udruga. Prikazana su i dva kratka filma o hrvatskim generalima – junacima Domovinskoga rata – *Anti Gotovini* i *Mladenu Markaču*. Postojao je i bogat, dobro komponiran i osmišljen prigodni umjetnički program. Voditelj projekta i predsjednik Organizacijskog odbora bio je hrvatski branitelj i član Predsjedništva HŽD-a inž. *Dragutin Bauman*. U izvođenju programa sudjelovali su glasnogovornik braniteljskih udruga *Ivica Matošević* i član Predsjedništva HŽD-a *Domagoj Ante Petrić*. Velika dvorana

Muzeja Mimara bila je puna kao šipak. Mnogi su morali stajati sa strane ili u hodniku.

Biskup sisački *Vlado Košić* zavapio je do neba za istinu i pravdu. Govorio je o mukotrpoj hrvatskoj povijesti, srpskoj agresiji na Hrvatsku i o obrambenom Domovinskom ratu hrvatskoga naroda. Kazao je da obrana svoga doma, naroda i Domovine nije zločin, nego ljudska dužnost. Ali našim generalima se sudi i već su nepravедno osuđeni kao teški zločinci. To su ideološko-političke presude. Ne sude oni samo generalima nego svekolikoj Hrvatskoj, svima nama i našoj budućnosti. Treba nam snaga jedinstva. Ujedinimo se u molitvi za pobjedu istine, pravde i pravednosti. Molitva je na nebu ugodna i djelotvorna, a na zemlji povezuje ljude u nepobjedivu snagu otpora prema nepravdi i krivotvorinama. Stoga se okupljajmo, molimo i ne klonimo duhom. Istina i pravda su na našoj strani.

Prof. dr. *Zvonimir Šeparović* dao je cjelovit osvrt na Haaški sud i suđenje. Rekao je da Međunarodni tribunal za bivšu Jugoslaviju ne služi istini ni pravdi, da je prvostupanjska presuda generalima *A. Gotovini* i *M. Markaču* apsurdna, da sud izjednačuje agresora i žrtvu i da su „Bljesak“ i „Oluja“ bile opravdane

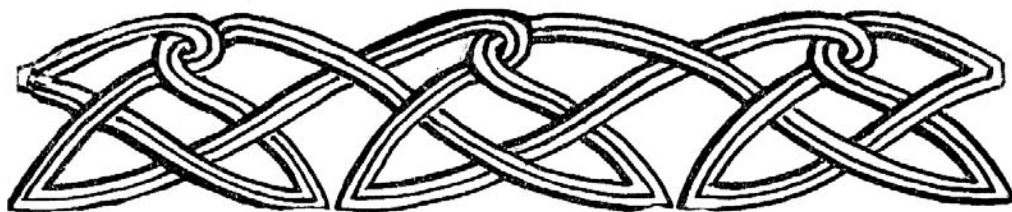
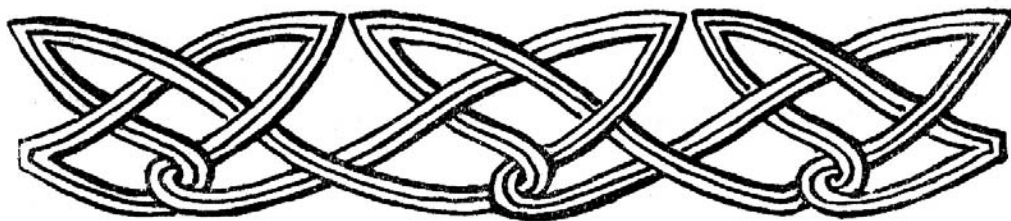
obrambene, oslobodilačke akcije. Potom je kazao: „Šest dana prije objave presude u Hagu ispunjeni smo tjeskobom, ali vjerujemo u pravdu i pravednost posebno zbog toga što je predsjednik Žalbenog vijeća prof. dr. *Theodor Meron*, američki državljanin, čovjek dubokog moralnog integriteta, stručnjak svjetskoga glasa“ i, treba dodati, poštovatelj kriterija međunarodnoga kaznenog prava. Napomenuo je da je upoznao suca *Merona* prošle godine na međunarodnoj konferenciji u Berlinu o zločinima genocida. Informirao ga je o velikosrpskoj agresiji na Hrvatsku, hrvatskom obrambenom Domovinskom ratu i opravdanoj borbi hrvatskoga naroda za slobodu i državnu samostalnost. Zaključio je da vjeruje u čestitost suca *Merona*, da se nada i očekuje oslobađajuću presudu.

Tribina je otvorena zbornim pjevanjem hrvatske himne i domoljubnih pjesama. U umjetničkom programu smjenjivali su se glazbeni video-spotovi omiljenih i potresnih pjesama iz razdoblja Domovinskoga rata s glumačkim deklamiranjem domoljubnih stihova hrvatskih branitelja – pjesnika. Doživljaji su

kulminirali prikazivanjem filmova posvećenih zatočenim generalima *A. Gotovini* i *M. Markaču*. Oduševljeni posjetitelji su pjevali, radovali se, plakali i klicali svojim lažno optuženim viteзовima da su za njih oni, neovisno o presudama Žalbenoga vijeća, nacionalni junaci hrvatskoga pravednog, oslobodilačkog i časnog Domovinskoga rata i da će to zauvijek biti.

Skup je prihvatio *Zagrebačku deklaraciju* kao dokument i donio povijesno značajne odluke. Njome Koordinacija braniteljskih udruga i HŽD traže da Hrvatski sabor *Deklaraciju o Domovinskom ratu*, koja štiti moralni dignitet, čast, ugled i dostojanstvo branitelja i hrvatskoga naroda – dopuni sadržajem *Zagrebačke deklaracije*. (Objavljujemo je u cijelosti uz ovaj tekst). Donio je i odluku o proglašenju generala *Ante Gotovine* i *Mladena Markača* hrvatskim junacima Domovinskoga rata a njihovim obiteljima uručene su odgovarajuće povelje. Riječju, tribina je bila veličanstvena domoljubna manifestacija povijesnoga značaja.

Epilog. Poziv i poruke tribine prihvaćeni su. Inicijativu Koordinacije braniteljskih udru-

ZAGREBAČKA DEKLARACIJA

donesena na tribini
Dižemo glas do neba - oslobodite hrvatske generale
održanoj 10. studenoga 2012. u Muzeju *Mimara*

1. Deklaracija o Domovinskom ratu donesena 13. listopada 2000. godine u Zastupničkom domu Hrvatskog državnog sabora pravna je stečevina Republike Hrvatske kojom se čuva moralni dignitet hrvatskoga naroda i svih građana Republike Hrvatske i štiti čast, ugled i dostojanstvo svih branitelja i građana Republike Hrvatske koji su sudjelovali u obrani Domovine.

Članstvo u Europskoj uniji uvjetovano je prihvaćanjem svih prava i obveza na kojima se zasniva Europska unija i njezin institucionalni okvir obuhvaćenih pod pojmom pravne stečevine Europske unije (franc. *acquis communautaire*), podijeljene za potrebe pregovora o pristupanju u 35 tematskih poglavlja, koja se ujedno smatraju i poglavljima pregovora tijekom kojih država kandidatkinja ne pregovara o pravnoj stečevini Europske unije nego o uvjetima i načinu njezina preuzimanja i primjene.

Članovi Koordinacije braniteljskih udruga grada Zagreba, članovi Hrvatskog žrtvoslovnog društva i svi sudionici tribine **Dižemo glas do neba - oslobodite hrvatske generale**, održane u Zagrebu u Muzeju „Mimara“ 10. studenoga 2012. godine, mole Hrvatski sabor da donese dopunu Deklaraciji o Domovinskom ratu koja će biti jamstvo nepovredivosti Deklaracije nakon pristupanja Republike Hrvatske članstvu Europske unije.

2. Istina je da su hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač, kao i svi ostali generali, časnici, dočasnici i vojnici Hrvatske vojske, svojim časnim, odgovornim i profesionalnim zapovijedanjem postrojbama Hrvatske vojske i Hrvatskih redarstvenih snaga u provedbi zaprimljenih zadaća tijekom Domovinskog obrambenog rata, poglavito tijekom vojno-redarstvene operacije Oluja, poštivali sve odredbe Ženevske konvencije i pružili nemjerljiv doprinos oslobađanju privremeno okupiranog hrvatskog teritorija od srpskog agresora. Hrvatska vojska pod njihovim zapovijedanjem oslobodila je i bihačku enklavu od istog agresora.

Istina je da je oslobađanjem bihačke enklave spašeno stotine tisuća ljudskih života i spriječen je genocid većih razmjera nego što je počinjen u Srebrenici, genocid kakav su prije toga srpski agresori počinili tijekom Domovinskog rata nad hrvatskim pučanstvom na privremeno okupiranom hrvatskom teritoriju: u Škabrnji, Voćinu, Borovu Selu, Sotinu, Laslovu, Širokoj Kuli, Čanku, Saborskom, Novom Selu Glinskom, Glinskim Poljanama i u mjestu Gornje Jame kod Gline, Petrinji, Baćinu, a poglavito u gradu mučeniku i svehrvatskoj svetinji - gradu Vukovaru. Hrvatski branitelji, članovi Koordinacije braniteljskih udruga grada Zagreba, članovi Hrvatskog žrtvoslovnog društva i svi sudionici tribine **Dižemo glas do neba - oslobodite hrvatske generale** proglašavaju hrvatske generale Antu Gotovinu i Mladena Markača

HRVATSKIM JUNACIMA DOMOVINSKOG RATA

Koordinacija braniteljskih udruga grada Zagreba

1. Udruga sudionika Domovinskog rata 150 brigade HV, Zagreb - Črnomerec
2. Klub veterana 148. brigade HV, Zagreb - Trnje
3. Klub dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Sesveta
4. Udruga hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata Sesvete
5. Udruga Zavjet, PGZZŽ-Ogranak Centar 2, Trnje - Peščenica
6. Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata "99. brigada ZNG-HV", Zagreb - Peščenica
7. Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata 101. brigade HV - Zagreb - Susedgrad
8. Udruga veterana 145. brigade HV, Zagreb - Dubrava
9. Udruga branitelja Domovinskog rata 149. brigade HV, Zagreb - Trešnjevka
10. Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata - podružnica grada Zagreba
11. Udruga hrvatskih umjetnika dragovoljaca Domovinskog rata
12. Udruga branitelja Domovinskog rata Novi Zagreb - istok
13. Udruga branitelja Domovinskog rata Financijske agencije
14. Hrvatsko žrtvoslovno društvo
15. Zajednica prognanih, izbjeglih i iseljenih Bosanska Posavina
16. Zajednica Udruga HVIDR-A Splitsko-dalmatinske županije

Zagreb, 10. studenoga 2012.

ga Zagreba podržale su sve hrvatske braniteljske udruge i domoljubi. Dan pred izricanje presude masovno se hodočastilo u Zagrebačku prvostolnicu iz svih krajeva Hrvatske. Akumulirala se snaga jedinstva u zajedničkoj molitvi. Glas se čuo do nebesa i uslišan je. Žalbeno vijeće Haaškoga tribunala, pod predsjedanjem suca *Theodora Merona*, odbacilo je sve četiri optužbe nepravedne i sramotne prvostupanjne presude: optužbu o udružnom zločinačkom pothvatu, o prekomjernom i neselektivnom granatiranju, o protjerivanju srpskog stanovništva i o suđenju po alternativnoj odgovornosti.

Sudeći prema odredbama međunarodnoga kaznenog prava i kriterijima istine i pravde Žalbeno vijeće i sudac *Meron* su postavili gra-

nicu između zla i dobra. Zauvijek su razdvojili velikosrpsku agresiju i hrvatski obrambeni Domovinski rat i objektivno ih pravno i moralno kvalificirali. Hrvatsko ime, hrvatska povijest, Domovinski rat i hrvatski junaci, vitezovi očišćeni su od klevetničkih prljavština. Lažno optuženi generali vratili su se u svoje domove i obitelji. Domoljubna manifestacija u Mimari razvila se u veličanstveno općehrvatsko domoljubno slavlje. Na prepunom Trgu bana J. Jelačića u Zagrebu i u svim hrvatskim gradovima i mjestima dostojanstveno se slavilo, plakalo od radosti, pjevalo i veselilo do dugo u noć. Pravda je bila spora, vrlo mukotrpna ali je, Bogu hvala, stigla i pobijedila!

Prof. dr. A. Vukasović

Dobro je činiti dobro

DAROVATELJI ZA ŽUPNI LIST

IZ DOMOVINE

1. Jozo Tomasović pok. Kažimira 400 kn
3. Karmela Ivandić rođ. Kovačić 500 kn

NAŠI IZ AUSTRALIJE

1. Nedjeljko Tomasović pok. Stipe
2. Andrija Srdanović
3. Nedjeljko Marunčić
4. Bože Srdanović
5. Ante Topić
6. Anđelko Marunčić
7. Vlade Šušić
8. Filip Vukasović
9. Miro Šarac
10. Velimir Sovulj
11. Ante Srdanović
12. Luka Marunčić
13. David Marunčić
14. Grgo Marunčić
15. Vlade Srdanović
16. Isabela Srdanović
17. Marko Bilić
18. Jozo Jakšić
19. John Taylor

Svi navedeni darovatelji iz Australije darovali su po 50 Australijskih dolara.

U čestitki naših Kućićana i prijatelja iz Australije stoji:

Sretan Božić Vama i svim dragim Kućićanima uz Božji blagoslov!

N. Tomasović

Zov rodnih ognjišta glagoljicom - nacrtali sedmaši

Novogodišnji blagoslov puka u stihovima

Na početku novog ljeta
na prolaznost misleć svijeta
ljudsko srce Tebi leti
Bože dragi, Bože sveti.
Na svakom Ti hvala daru,
svih dobara Gospodaru.

Vrlo rijetko mi vidimo,
zašto patnje podnosimo,
a Ti znađeš, što je bolje,
pa dopuštaš te nevolje,
da od mana duše liječe,
vječnu propast našu spriječe.

Kada bol nas stegne koja,
nek' nas jača milost tvoja,
da u boli ne klonemo,
nego hrabro podnesemo.
Sve nam suze Ti osuši
te utjehu podaj duši.

Bože mira i ljubavi,
u srca nam mir svoj stavi,
da sa svima skladujemo,
mržnju, svađe izbjegnemo,
mirotvorci da budemo,
nikad duhom ne klonemo.

Tebi molbu upravljamo,
Tvoj blagoslov zazivamo,
Na puk ovaj ovdje sada,
na sve ljude sela grada,
na radnike i težake
djelatnike struke svake.

Blagoslovi obitelji,
da po tvojoj svetoj želji,
djecu dobro odgajaju,
hvalu, slavu, Tebi daju
gajeć vjernost, poštovanje,
međusobno pomaganje.

Blagoslovi djecu, mlade,
da svoj posao marno rade,
a u igri, rasonodi,
da ih savjest zdrava vodi,
čast, slobodu da čuvaju,
poroku se ne predaju.

Blagoslovi ostarjele,
slabe, bolne, ostavljene,
neka nađu pomoć ljudi,
utjeha im, snaga budi,
da se Tebi posve dadu
i u Tebe stave nadu.

Daj blagoslov svoj težaku,
odstrani mu štetu svaku,
blagom kišom topi polja
u vremena ponajbolja,
da rad njegov plodan bude
i koristan za sve ljude.

Ti nebeski Oče sveti,
i mrtvih se naših sjeti,
koji su nas ostavili,
s ovog svijeta odselili.
Pokoj vječni daruj njima
u nebeskim dvorovima.

A m e n !

Prema tekstu pok. don Ivana Mikića (skraćena verzija)

NOVA ŽUPNA CRKVA I STARI DIO GROBLJA POD SNIJEGOM U VELJAČI 2012.

